

48132

A V E M A R I A

JANUAR 1944

LETNIK 36

AVE MARIA

36. LETNIK

JANUAR, 1944

Kaj vse je na straneh te številke:

Sveta družina — Rev. F. Schweiger	str. 1
Gospodovo ime — A. Napret	2
Melhijorjev dar — Osservatore Romano	3
Vi ste mi še vse večji dobrotnik — P. Bernard Ambrožič	6
Sv. Alfonz uči ljubiti Boga — P. Bernard Ambrožič ..	7
“Tobacco Road”	8
Bogočastje v družini	10
Tvoj bližnji	11
Vojak piše	12
Kako je doma v Sloveniji — izvorno pismo	14
Luč vesoljne edinosti	16
Strupeni jeziki	16
Križem kraljestva križa — P. B.	18
Tonče s Sloma — P. Bernard Ambrožič	21
Spomini — Rev. Vencla Solarja	21
Cigan si bil, cigan še boš — dolenska zgodba	28
V delavnico sem tvojo zrl — P. Hugo	29
Očetu — P. Hugo	31

AVE MARIA

mesečnik za slovenske katoličane v Ameriki.

Prinaša vzgojne in nabožne članke, kakor tudi povestice in druge slovenske spise pomembnejše vsebine našim slovenskim izseljencem v pouk in zabavo.

Izdajatelji:

FRANČIŠKANI V LEMONTU.

Ave Maria, P. O. B. 608,
Lemont, Ill.

Naročnina velja \$2.50.

Naročnina Tvoja je dar v podporo ubožnejšim slovenskim fantom, ki se izobrazujejo za slov. duhovnike v lemontskem semenišču.

Naročnikov in dobrotnikov se spominjamo v lemontskem samostanu v vseh svojih molitvah, pri sv. mašah in drugih duhovnih opravilih. Opravimo pa zanje tudi sv. mašo in sicer vsako prvo sredo v mesecu.

Entered as second-class matter August 20, 1925, at the post office at Lemont, Illinois, under the act of March 3, 1879. Acceptance of mailing at special rate of postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, authorized on August 29, 1925.

Printed by
SERVICE PRINTERS
Lemont, Ill.

PZ 537/1974

A V E M A R I A

JANUAR, 1944—

—Letnik XXXV

SVETA DRUŽINA

(Iz radijskega govora Rev. Schweigerja)

Danes se raduje sv. Cerkev v sijaju prelepega praznika svete Družine. Kar nankrat bo potekla božična doba in Cerkev bo začela obračati pogled v skrivnosti postnega časa. Zato nam v božičnem času cerkvenega leta spet in spet prikazuje slike iz Jezusove mladosti. Kot skrbna mati nas vabi, naj se mudimo pri Njem, ki je začetnik Cerkve, in naj se učimo lepih čednosti.

Zato nas vabi danes tja v Nazaret, k sveti Družini. Saj res, kako potrebno je, da si jemljemo sveto Družino za vzor, posebno v naših časih, ko je vedno bolj jasno, da duhovne vrednote premnogim ljudem tako malo pomenijo.

Kako lepo je bilo življenje v tej izvoljeni nazareški hišici! Čeravno nikakor ni bilo brez trudov in velikih skrbi, je vladala v njej zadovoljnost. Čeravno je bilo zlasti v prvih letih silno dosti preganjanja nad to sveto Družino, je vseeno vladala v njej potrpežljivost. Čeprav je nad njo videl meč trpljenja in raznih bridkosti, je bil njen delež mir in srčna vdanost pred Bogom. Bila je ta družinica pravi odsev nebes na zemlji.

Pri vas, hočem reči, v vaši hiši in vaši družini tudi ne gre vse gladko in brez škripanja — kako pa vi prenašate take reči? Obiskujejo vas težki udarci, morda bolezen, revščina — smrt . . . Morebiti vam le prepogosto življenje ponuja kupo velike bridkosti. Ali pa ste vi tam v vaši družini v takih trenutkih drug drugemu opora in tolažba? Ail skupno prenašate težave, ki vas obdajajo od vseh strani? Skupaj tako, kot sta Marija in Jožef skupaj iskala prenočišča v sveti noči, skupaj, drug dru-

gega podpirajoč. bežala v tujino, ko jih je preganjal Herod, skupaj v skrbi in vendar v polnem zaupanju iskala, ko je Jezus z dvanajstim letom brez njiju v templju ostal?

Če ni v vašem družinskem življenju sodelovanja in iskrenega medsebojnega sočutja, potem ne more biti med vami ne miru ne ljubezni. Potem ne more kraljevati v vaši hiši družinska sreča.

In zgled svete Družine nam pravi, da so otroci rože na vrtu vašega zakonskega življenja, vi pa vrtnarji, vi starši krščanski! Vaša naloga je, lepa naloga vaša, da se bodo te rože lepo razvile. Skrbite, da bodo ukoreninjene v zdravo zemljo vseskozi krščanskega duha. Bog bo nekoč zahteval od vas, starši krščanski, vsak šopek posebej z vašega družinskega vrta, da ga postavi na nebeški oltar svete Družine.

Hvala Bogu, večinoma je prav lepo v naših slovenskih krščanskih družinah. Vsakdo jih rad obiskuje, tudi duhovnik najde v njih prijazen sprejem. Radi tudi postrežejo gostu. Vse je čedno in snažno pri naših gospodinjah, otroci so lepo vzgojeni in podkovani v krščanskem življenju. To kaže, da naše krščanske družine res posnemajo nazaretsko Družino in pogosto hodijo v duhu k njej na obisk. Nadaljujte te svoje obiske, pogosto se v mislih mudite pri Jezusu, Mariji in Jožefu.

Naj vas od teh obiskov ne odvrča moderni duh, ki noče več poznati in priznati krščanske družine! Tisti duh, ki ruši zakonsko zvestobo, spodkopava resnobo svete zakonske zveze, ne pozna več neločljivi-

vosti, ki vztraja do smrti, ki otrok v družini ne smatra za dar božji — ne dajte, da vas obvlada ta duh! Ta duh ne ruši samo družine, ruši z družino vred vso človeško družbo, ruši državo. Zato je pogubonosn ne le dvema, to je možu in ženi, ne le poedinim družinam, ki se mu vdajo, pogubonosn je vsemu človeštvu.

Zato je hotel Bog, da se naseli v Nazaretu sveta Družina in da zgled vesoljnemu svetu in vsem časom, kako naj živi po volji božji vsaka družina. O, le verjemimo: Za ves svet in za vse čase bi bilo tisočkrat boljše, če bi zajemali nauke za srečno družinsko življenje pri nazareški Družini.

Toliko govorimo o potrebi, da se ves svet prerodi. Da zavlada nekak nov red med človeštvom. To je vse prav. Toda odkod bo prišel prerod, če ga ne bodo prinesle družine, ki so celice vse človeške družbe?

GOSPODOVO IME

VIDEL je ljubi Bog na nebeškem tronu in poln svetega miru zrl na dejanje in nehanje ljudi po zemlji. Kakor glasno nepokojno vpitje, kakor samo kričeče nesoglasje je kipelo proti nebu. Angeli so komaj upali obrniti oči v dolino solz. Le božje oko edino je čisto in močno in dobro dovolj, da gleda v vse zemske prepade greha in človeške zablode. Bog edini pozna njih imena in število in vzroke.

Pred božjim prestolom je stal Kerub in v spoštovanju zakrival svetlo obličje s peruti. Dvoje človeških sinov javi svojemu Stvarniku in Gospodu. "Želita te vprašati po nečem, kar se jima zdi zelo važno."

Pri ljubem Bogu je od nekdanj tako, da ima vedno in za slehernega čas ter nikogar ne odkloni in ne odslovi. Tudi nikomur ni treba dolgo čakati v predsobi. Najneznatnejša, najbolj človeška in najbolj vsakdanja stvar mu je prav tako pri srcu kakor največja in najvažnejša zadeva.

Dobri Bog je takoj pripravljen sprejeti človeška sinova.

Obadva poklekmeta k njegovim nogam in zatrjujeta gostobesedno:

"Oprosti, Neskončni! Dasi sva prah in

pepel, se drzneva stopiti pred tvoje veličanstvo. Najskromnejša služabnika tvoja sva, ki prosita, da bi se smela dotakniti le robu tvojega plašča."

Malce nejevoljno zmaje ljubi Bog z glavo. Niso mu ljube visoke in naučene besede.

"V globoki ponižnosti stopava pred Tvoje obličje in prikrivava svojo goloto, kar le moreva."

"Prav posebno pa se vama ne posreči," si misli ljubi Bog. "Sebična sta, prevzetna in še trdosrečna. Taka je vajina golota — prav vsiljivo pogleduje iz gub vajine ponižnosti."

"Rada bi Te nekaj vprašala, Adonai, o Neizrekljivi, zato sva tu. Dolgo že muči najino dušo uganka, cele noči se boriva za spoznanje . . ."

"Ko bi že vendar hotela izgovoriti, kar jima na dnu srca že dolgo vidim."

Z desnico si ljubi Bog zakrije obličje, ki je ob mnogih besedah prosivcev zatemnelo.

"Veliko in veličastno je Tvoje Ime po vsej zemlji. A kdo si ga drzne prav izgovoriti? Kdo zna z ono besedico, ki bi dojela vso Tvojo veličino in slavo? Odkrij nama, kako hočeš, da Te kličemo! Katero ime ustreza Tvojemu najvišjemu bistvu, kateri klic najrajše slišiš, s katerim nazivom se Tvoja slava kar najbolj povečuje? O razodeni, da sporočiva ljudem."

Preko čela Najvišjega šine val svete nevolje. Molk je med Njim in človeškima sinovoma.

Nemilostno gleda božje oko na oba, ki se hlinita in prihajata z nesramno radovednostjo, da vprašujeta in se nato ponašata z odgovorom in v svoji veliki pravičnosti dvigata nad druge ljudi.

V žalosti trepeče njegov glas in špregoni:

"Tri in trideset let je prebival med vami moj Sin in vam razodeval moje Ime. In vidva ne vesta zanj? Zakrivata ga in spreminjata v besede, ki se vama zde velike in vzvišene in niso drugega nego votle puhlice. Ponižna se zdita in sta pri tem vsa domišljava, da se vama Ime, s katerim je moj Sin molil k meni, zdi premalenkostno. Obdajata je s praznim besedičenjem in misli-

ta, da me s tem častita. Ko bi hodila za Kristusom po njegovih stopinjah, bi z njim vred vzklíknila: Oče naš. Zdaj pa me častita samo z ustnicami in vajino srce je daleč, daleč od mene."

Zelo sta se prestrašila resnobe v božjem obličju in s tresočimi ustnicami sta skušala jecljati: Oče, a — nista mogla.

Gleda Gospod, kako se trudita. "Dokler ne bosta odtrgala svojega srca od češčenja lastne osebe, ne bosta mogla. Previsoko in presveto je moje Ime. Nihče ga ne more izgovoriti drugače nego v duhu otroškem."

MELHIJORJEV DAR

SO že tu" si je dejal Boltežar v svojem avtomobilu, ko ga je oblila svetloba štirih močnih luči, ki so žarko svetile v temi. "So že tu. Kakor že od nekdaj, sem tudi danes zadnji!"

Šofer, bolj črn kot noč, je odprl vrata modernega vozila. "Moj, gospod, so že tu!"

"Sem videl" je dejal Boltežar in počasi, sključen in sopeč, je izstopil. "Videl sem." Zvil se je v svoj plašč, ves okrašen s tigrovo kožo, in stopil proti svetlim žarometom.

Okrog drugih dveh avtomobilov so stali sluge in vojaki; ne daleč proč so se polegale kamele, blizu njih je ležal tovor: skrinje in vreče. Vsem na uslugo je bila angleška policija. Gašper in Melhijor sta že čakala.

"O Boltežar, Boltežar!"

Boltežar je pospešil svoj korak, objel Melhijorja okrog vratu in mu poljubil roke, nato pa je stisnil še Gašperjeve.

"Oprostita mi. Afrika je zadnja, tudi letos še! No, Melhijor, kako kaj živíš?"

"Hvala Bogu, brat! Je že 1940 let od tedaj!"

"Da, da," je dobre volje odgovarjal črnc, Gašpar pa se je smehljal. "Da, da, že pred 1940 leti si bil, kakor je pozneje pisal Beda star in ves bel, z dolgo brado in dolgimi lasmi. Zato sva te z Gašperjem takrat izbrala za prvega, za starešino. Melhijor, ti kar skrivaš svoja leta!"

"Saj! Sem že natančno 1999 let star."

"In ti, Gašper, mladenič brez brade in

rdečih lic! Ti si videti kar zdrav in trden."

"Pa vendar je tudi meni že prešlo 1959 let."

"Fantiček še," je vzklíknil Boltežar in hitro prešel na druge stvari, da bi mu ne bilo treba povedati tudi števila svojih let. Saj je bil že v prvem letu našega odrešenja črn in ves bradat. "Sedaj pa pojdimo!" je dejal. "Imata darove za Dete s seboj?!"

"Imava" sta mu odgovorila. "Tudi kamele in spremstvo so z nami. Kakor vsako leto."

"Pa zvezda?"

"Glej, tam je!"

Visoko na temnem nebu pa je svetila, kakor vsako noč pred 6. januarjem, že več kot 19 stoletij, skrivnostna zvezda repatica, obrnjena proti Betlehemu.

Od vseh strani so se začela povelja, klici vodnikov kamel, ropotanje motorjev, ki so se vžigali. Sveti trije kralji so sledili razvoju življenja! Ker so bili modri, niso zamenjali napredka. Že nekaj let sem so prihajali na kraj, ki so si ga bili že davno natančno določili, v avtomobilih. In prav je bilo tako. Saj so predstavljali, zastopali človeštvo, kateremu se Jezus vsako leto znova razodene in je vsako leto sproti pozabljen.

"Drugo leto se bomo pripeljali z letalom, se razume" je predlagal Gašper.

"Moj dragi", mu je odvrnil Melhijor, "jaz si še ne upam prav."

"Prej ali slej, dedek bo tako. Zvezda, ki je luč vere, se ne pusti prehiteti od stroja. Hitreje se pomika. Videl sem jaslice svojega 75. potomca, ki je napeljal električno železnico od Betlehema do votlinice, da bo, kakor mi je dečak pripovedoval, prepeljal romarje tja in nazaj."

"Že! Toda, če se bomo mi predstavljali s takimi stvarmi, nas otroci ne bodo več spoznali. In ti so vendar srce sveta. Ne smemo jih motiti, ne smemo jih zaročarati in spravljati v zadrego!"

"Prav imaš," je pritrdil Melhijor. Nihče več ni ugovarjal. "V sedla!" je zapovedal in vsi so ubogali. Nato se je obrnil k angleškemu poveljniku: "Stotnik prosim Vas, da ostanete bolj zadaj! Sveta procesi-

ja mora priti pred kralja miru neoborožena, kakor tedaj!"

"Po Vašem povelju, visočanstvo!"

"Hvala", je dejal starec in gibčno kakor prvič, se je zavihtel na kamelin hrbet. Ta se je pozibaje dvignila in odšla. Sledili so mu njegovi. Za njimi je odjezdil Gašper in njegovi služabniki; zadnji je bil Boltežar s svojimi črnici. Zvezda se je premaknila, bolj svetlo kot žaromet je sijala. Karavana je odšla proti Jeruzalemu.

Gašper je opazoval Melhijorjeve kamele. Dobro se je videlo v svitu luči na nebu. Začudil se je: niso nosile zabojev. Samo eden od služabnikov je nosil pod pazduho aktovko. "Kako to?" si je mislil, "mar to pot ni prinesel s seboj zlata? Gotovo! Najbrže ga je poslal po železnici. Našli ga bomo v Betlehemu." Obrnil se je potem razmišljanju k svojemu spremstvu.

Iz velikih košar se je širil prijeten duh kadila iz Arabije. Tudi vreče, polne mire, je bil opazil na Boltežarjevih kamelah. Vse je bilo v redu, kakor prejšnja leta. Samo zlata, samo znamenja kraljevske časti ni bilo nikjer. "Pa vendar ni stari Melhijor postal republikanec!" je z nasmehom zamrmral.

Spet je obrnil pogled drugam in zagledal Boltežarja, v sedlu zravnanega, kako je nepremično zrl v čudežno zvezdo, kakor zamaknjen, in molil: "Draga in zvesta zvezda, ki vodiš življenje k viru življenja, da bi te vendar videlo to noč vse človeštvo, da bi vsi ljudje, vse družine, vse države, vsi narodi hodili po tej poti, po kateri hodimo že 200 let! Dragá in zvesta zvezda, z nami romajo vsi, ki te poznajo in kličejo!"

Tudi Melhijor je bil v svojem razmišljanju uprt v mistično zvezdo. Njegovi beli lasje so valovali v vetru in se svetili kakor avreola.

Zvezda je izginila.

"V Jeruzalemu smo!" je zaklical Melhijorjev služabnik, ki je jezdil ob strani karavane. Sedaj pojdemo k Herodu.

Gašper in Boltežar sta pognala svoje kamele in dohitela Melhijorja.

"Melhijor, ali pojdemo tudi letos k tej stari lisici?!"

"Gotovo! Kakor mi, tudi Herod vsako le-

to oživi. Vsako leto so, ki Dete molijo in ki ga preklinjajo. So, ki mu nosijo darove in ki mu strežejo po življenju. Tako je Jezus tudi napovedal. Vsako leto, da!"

"In kdo je sedaj Herod? Kako se imenuje?"

"Novo poganstvo."

"Kako? Novo . . .?"

"Novo poganstvo."

"Pa poganstvo? — ga je prekinil Boltežar, "mar nismo mi to? Mar ga ne zastopamo mi? Ali je še kako drugo, novo?"

"Da, Boltežar. Ni to ono poganstvo, ki hodi z nami k jaslicam. Je poganstvo, ki se od jaslic oddaljuje in jih podira. Ki vrača za stoletja in tisočletja nazaj, preko božjega razodetja in preko božjega rojstva. Ne upa si ubiti vernosti v ljudeh, zato pa jih vodi nazaj v poganstvo. Vračajo se bogovi posameznih ras in rodov, to so: njihova teženja in njihov posebljeni genij — malik. Mar se ne spominjaš!? Pred 150 leti je bil Herod bog-razum, nato romantični senzualizem, za njim materializem, potem spiritualizem in sedaj je to novo poganstvo."

"Ali nam bo govoril iste stvri, stavlil ista vprašanja, z vedno istimi . . . plemenitimi nameni? Vedno z eno samo mislijo, kako dobiti novorojenega Kralja v svoje roke, še vedno z mislijo na umor nedolžnih?"

"Vedno."

"Spreminjajo se imena in krinke," je dodal Boltežar, "a pravi obraz je vedno enak, vedno isti."

"Vedno," je zaključil Melhijor.

V Herodovi hiši se je pogovor vršil, kakor so pričakovali. Ko je slišal vprašanje sv. Treh kraljev: "Kje je rojen kralj Judov," je sklical voditelje strank, vseučiliške profesorje, časnikarje in zvedel od njih, da bi moralo to skrivnostno in nevarno bitje, ta odrešenik, ki naj bi združil v ljubezni do skupnega Očeta vse odrešene ljudi, biti rojeno nekje v najmanjši zemlji Juda. Zvedel je, da bo rojen zato, da bi zbrisal iz sveta vse spore in hegemonije, sovraštva in vojske. Poklical je goste in jih prosil, naj se vrnejo ter ga o vsem obvestijo. "Iščite Dete," jim je naročil, "in sporočite mi! Tudi jaz bom prišel ter ga molil!"

“Večni neumnež!” si je mislil Gašper. “Ko vendar ve, da smo se mu ob povratku vedno na široko izognili!”

Tako so odšli. Zvezda se je spet pokazala in šli so za njo.

“Melhijor!” je spraševal Boltežar. “Ali misliš, da bi Herod Dete umoril?”

“Ne. Naznanil bi ga kot protinarodnega, nenacionalnega!”

Prihajali so bližje Betlehemu. Po cesti je romalo vedno več pastirjev in romarjev. Angleška straža je šla naprej. Poveljnik je opazil, da so to leto prišle zelo velike množice, večje kot sicer.

“Kaj hočete,” je dejal Melhijorju, “kadar ugasnejo vse zvezde, edina, ki sveti ne more biti neopažena!”

Klici: Prostor! vsi na desno! prostor! so postali vedno bližji in ostrejši. Karavana je mogla brez ovire naprej. Med ljudmi se je začelo ugibanje. Pritajeno so klicali: “Sveti kralji, sveti kralji! Darovi, darovi!”

Votlina ob koncu ceste je bila kakor vrata v raj.

“Oh, Melhijor! In zlato?” — je zaskrbljeno spraševal Gašper. “Kje je vendar zlato?”

“Imam ga, Gašper! Potrpi, imam ga!”

“Ne vidim ga,” si je mislil tudi Boltežar. “Pa vendar ni kar čeka podpisal, starec!”

Prostor pred votlino je bil prazen. Kordoni vojakov so zadrževali množice ob koncu ceste; zvezda se je ustavila in vsi so razjahali. Košare kadila in vreče mire so bile v hipu razložene in pripravljene. Sveti Trije kralji so stopili skupaj. V sredi je bil Melhijor, na desni Gašper, na levi Boltežar. Krone, plašči, obleke — sama čudesa. Tudi spremstvo se je svetilo v svili, zlatu in biserih. Pastirci so se postavili na obeh straneh hlevčka. V sredi pa je kakor oblita od sončne luči pričakovala sveta Družina.

“Pa zlato, zlato?” se je nervozno spraševal Gašper. “Kje ga vendar ima?”

Boltežar je zagledal v Melhijorjevi roki aktovko. “Presneto je letos malo!” je dejal sam pri sebi.

Ko so prišli prav do jaslic, so pokleknili. Gašper je vzel pest kadila, Boltežar pest mire. Melhijor pa je držal v stegnjeni des-

nici veliko polo papirja, polno tiskanih črk. In v globoki tišini je molil:

“O Jezus, mali božji kralj, daj da Ti izročim tudi letos svoj dar, znamenje Tvoje-ga kraljevanja. Vedno sme Ti prinašal zlato, danes Ti dajem vse več! Ne prinašam Ti največjih dragocenosti, tudi ne bogastva vseh ljudi, ki Te molijo in poslušajo, ker Te ljubijo. Ne. Danes Ti prinašam več. Prav zato, ker Te ti bolj ljubijo. Tvoje kraljevanje potrebuje bolj kot darov — obrambe, bolj kot podanikov — vnetih poznavavcev. Danes mnogi Tvoje kraljevanje zanikujejo, odklanjajo, preklinjajo. Zato ga pa je treba javno oznanjevati, na ves glas ga pridigati, na vsa usta ga blagrovati. Zlato je dragoceno, a mrtvo. Danes Ti prinašam več! Darujem Ti misel, ki živi, voljo, ki utripa, načrte, ki se uresničujejo. Še več, mali kralj, še več! Prinašam Ti misel, ki razsvetljuje in oblikuje mišljenje človeštva, ki vnema njegovo voljo, krepki in utrjuje njegove sklepe. Še več: to, kar človeštvo vodi v njegovem življenju in ravnanju! Zlato more biti skrito, ta moj dar ne! Zlato je mogoče uničiti, tega mojega daru ne! Darujem Ti, o kralj kraljev, kralj držav in narodov, kralj vsega človeštva, darujem Ti: tisk!

“Poslušaj, Melhijor,” je dejal Gašper, ko so se vračali po drugi poti v svojo domovino, “poslušaj, Melhijor, kaj ko bi poslali časopis tudi Herodu?”

“S poročilom o našem današnjem obisku, kaj ne?” je zvito se smehljajoč dodal Boltežar.

(Po L'Osservatore Romano).

Noga se ne ravna po čevlju.

Niso vse noge po enem čevlju.

Kakršna noga tak čevelj.

Male noge v velikih čevljih ne pridejo daleč.

Marsikdo z nogami podere, kar z rokami zgradi.

Če je desna noga hroma, Bog levo utrdi.

Noge ni brž odrezati, četudi boli.

Na eni nogi je tudi domov težko.

Boljše na lastnih nogah ko na tujih stolih.

"VI STE MI ŠE VSE VEČJI DOBROTNIK!"

Iz spominov starega župnika.

TISTI čas sem bil za kaplana pri fari, ki ji dajmo na papirju za patrona svetega Martina, škofa z gosko. Bil sem mlad in sem ljubil družbo študentov. Med svoje prijatelje sem štel zlasti dva dijaka, Emila in Stankota. Za Emila sem vedel, da misli postati duhovnik, in je res pozneje postal. Bil je resen fant, vendar živahen in se je jako zanimal za šport. Imel je tudi pisateljske talente in je mnogo bral, pa tudi sam pisal.

Stanko je bil bolj tjavendan, ljubezen do športa in knjiga ga je vezala z Emilom in mene z obema. Marsikako prosto uro smo skupaj prebili. Kak večer smo pozno v noč debatirali o novih pojavih na literarnem polju in izmenjavali svoje nazore. Pretresali smo tudi svoje lastne literarne produkte. Bilo je prav zanimivo.

Če smo bili kdaj prosti popoldne, smo jo mahnil ven. Včasih samo na sprehod, drugič v hribe, tretjič k vodi in smo se skušali v plavanju. Večinoma je Stanko zmagal odnesel. Bila ga je sama živahnost. In je hotel biti prvi povsod. Bil je prijeten tovariš in se je znal držati v razgovoru predmetov, ki so nam bili vsem skupni. Za verske reči ni bil posebno vnet. Ker je silno veliko bral in ni izbiral med knjigami, se je bil počasi nalezal neke površnosti v verskih rečeh, skoraj bi rekel — liberalizma. Ni odpadal od vere, še manj je odpadel, ali storil je le najnujnejše, včasih pa še tistega ne. Če se mu je kaka nedeljska maša kako zafečkala, da je bil napol sam kriv in napol ne, mu vest ni delala nobenih težav. Saj bo šel k spovedi za Božič najbrž, za Veliko noč pa brez dvoma . . . In podobno v drugih rečeh. Če sva z Emilom napeljala pogovor na take reči, je zmignil z rameni, se prizanesljivo nasmehnil in nama kako storijo povedal.

"Sicer pa nisem tako hudoben kot vidva mislita. Vse bo še dobro. Moliti res ne morem veliko, pa to Emil namesto mene

opravi. Vi pa tudi molite zmerom za vse grešnike, ali ne? Gotovo tudi mene zadene, ha, ha!"

Tak je bil Stanko. Povsod je hotel biti skupaj z Emilom, samo v cerkvi bolj redko. In mene je rad poiskal, samo mojih "pridig" ni želel. Včasih je že v mojih očeh, ki so ne vem kako gledale vanj, zaslutil, da mu "pridigo" delam. Pa se je nasmehnil in rekel:

"Le bolj po človeško me glejte! Saj niste tak prerok, da bi mi dušo obrnili narobe!"

Bilo je poleti, da smo se spet namenili do vode. Stanko in Emil sta se spustila v jezerske valove, jaz sem se obotavljal na pesku in se poigraval z vodo. Nisem se prav dobro počutil in me ni mikalo, da bi pohitel za njima. Zadovoljno sem ju gledal, kako sta se lovila tam daleč.

Naenkrat je Stanko izginil pod vodo. Emil je obstal in čakal, kje se bo tovariš pokazal na površje, da plane za njim in mu ponagaja po plavaško. Pa Stanko se ni prikazal nikjer. Emil je kriknil in izginil pod vodo. Čez hip sem videl, kako sta se oba dvignila na površje in se motala kot klopčič. Emil je kriknil v nekakem obupu. Zdelo se mi je, da je skušal privabiti mene. Takrat sem začutil, da se mi kolena šibe in svi udje so mi trdi postali. Pred očmi se mi je tema naredila. Čutil sem, kako so se zgrinjali v bližino drugi plavači in hiteli na pomoč. Sam se nisem mogel ganiti. Prišlo je vse tako nenadno, da nisem vedel, kako in kdaj je ležal Stanko na pesku in bruhal iz sebe vodo v potokih. Vsaj meni se je zdelo tako . . .

Drugi dan so prinesli časopisi tistega kraja opis dogodka in tudi moje ime je bilo v "papirju". Da sem kar odrevenel ob pogledu na potapljajočega se Stanka in nisem mogel zaplavati v vodo . . . Emil je sam rešil tovariša, šele ko je bila nevarnost pri kraju, so drugi prišli na pomoč. Emilova slika je blestela na prvi strani enega lista in pod njo je bil tiskan stavek:

"Temu JUNAKU se ima zahvaliti Stanko, da je danes še živ . . ."

List je šel iz rok v roke in vse vprek so čestitali Emilu in mu prepevali slavo. O

meni so pravili, da sem se čudno slabo odrezal.

“Pa je veljal doslej naš kaplan za plavača . . .”

Nič nisem bil zadovoljen sam s sabo. Da po pravici povem, skoraj bi bil Emilu nevoščljiv in najbrž sem tudi bil . . .

Tri večere pozneje so Stankotovi starši priredili “party” Emilu v čast. Najeli so cerkveno dvorano in povabili vse mesto. Dejali so, da se bo ob tej priliki Stanko Emilu javno zahvalil.

Meni je bilo še vedno kaj neprijetno. Le zakaj je moralo priti tako, da nisem mogel tisti hip planiti v vodo in imeti svoj delež zasluge, da Stanko danes živi . . . Le zakaj je tudi v meni vse odrevenelo, ko je Stankota popadel krč sredi vode . . . Tako mi je v duši kljuvalo. Zdaj bodo pa samo Emila slavili — mene bodo gledali samo s pomilovalnim nasmehom. In vendar so me določili za stoloravnatelja na “party” za Emila. Kako mi bo tekla beseda, ko je v srcu nemir . . . ?

Stanko je čutil, kako se meni godi. Menda se me je zato tiste dni nekam ogibal. Prav gotovo zato, sem dopovedoval sebi, pa si nisem dodobra dopovedal. Druga misel je rekla: Ogiblje se te, ker ve, da nisi — junak . . .

Eno uro pred otvoritvijo “party” tisti večer, je Stanko prišel.

“Imate deset minut časa? Pojdiva v cerkev . . .”

Začudeno sem pogledal, pa je že odhajal in sem stopil za njim. Med cerkvenimi vrati me je počakal.

“Gospod, k spovedi grem. Sedite v spovednico. Nekaj mi pravi, da se moram prej zahvaliti Bogu, preden se javno Emilu zahvalim. Pa mi je duša precej kosmata, rad bi se otresel grdobe. Zdaj veste dovolj.”

Opravila sva. Po spovedi sem tudi jaz nehote pokleknil blizu Stankota in se zahvalil iz cele duše. Še je klečal, ko sem jaz vstal, da odidem. Tedaj je planil za mano in me vjel blizu vrat.

“Gospod, nekaj vam rečem, česar v dvorani ne mislim povedati. Dva prijatelja imam, Emila in vas. On mi je rešil telesno

življenje, vi ste mi dušno rešili. Odslej bom drugačen. Emilu bom rekel hvaležno besedo v dvorani, naj slišijo vsi. Vam jo tukaj povem — na samem pred Bogom. Zato, ker ste mi vi večji dobrotnik, še vse večji ko Emil. In da veste, da res tako mislim, sem hotel prav k vam k spovedi, čeprav nisem šel nikoli poprej. Hvala in na svidenje v dvorani!”

Vrnil se je k oltarju in naravnost iz cerkve v dvorano prišel. Jaz sem mislil pri sebi na poti v župnišče:

“Saj res ni treba duhovniku, da bi si delal čast z reševanjem telesnih življenj, dovolj je častno, da dušno življenje rešuje...”

To mi je vdihnilo dosti miru in sem z lahkoto opravil službo stoloravnatelja. Emilu smo pa dali v zvrhani meri, kar mu je šlo.

SV. ALFONZ LIGVORIJ UČI LJUBITI BOGA

P. Bernard OFM.

(Nadaljevanje.)

4. ODTRGAJ SRCE OD POSVETNIH REČI!

STANIMO še pri jaslicah s svetim Alfonzom!

Božje Dete oznanja božjo ljubezen, pa tudi kliče na korajžo našo ljubezen do Boga. In to drugo je večje važnosti, zakaj sama božja ljubezen do nas ne prinese sadov, če naše srce ostane mrzlo in noče ljubiti Boga.

Iz jaslic nam govori božje Dete:

“Tako je Bog ljubil svet, da je dal svojega edinorojenega Sina zanj, da se nihče, ki vanj veruje, ne pogubi, ampak ima večno življenje.”

In:

“Bog je ljubezen; kdor ostane v Bogu, ostane v ljubezni in Bog ostane v njem.”

Pa pravijo mnogi ljudje:

“Kaj pa Bog še hoče od mene? Saj sem dober kristjan. Nikogar nisem ubil, nobenemu ničesar ukradel, z lažjo nisem sleparil . . . Ali ni to zadosti, da rečem: dovolj

ljubim Boga, ker vem, da te reči On prepoveduje . . . ?

Taki ljudje dokazujejo, da bi radi prišli v nebesa tako, da store NAJMANJ, kar je nujno treba storiti. Prav za prav samo tako, da tisto opuste, česar na noben način ne smejo storiti. Toda s tem izpolnijo šele pravi del tistega krščanskega načela, ki pravi: Ogibaj se hudega in — delaj dobro!

Samo ogibati se slabega — to še davno ni dovolj! Morda je bilo dovolj za ljudi v starem testamentu, preden je svet za jaslice vedel in za njimi za Križ, kar bomo pozneje s svetim Alfonzom premišljevali.

V starem testamentu so veljale zapovedi in prepovedi: To moraš, tega ne smeš! Od pete zapovedi naprej se je vsaka začela z: Ne smeš! Ne ubijaj, ne prešuštvuj, ne pričaj po krivem . . . in tako dalje. Zdelo se je, da za ljubezen do Boga to zadostuje. Pa že takrat v resnici ni zadostovalo. Saj je Bog že Abrahamu izrecno naročil:

“Hodi pred menoj in bodi — POPOLN!”

Tiste zapovedi, ki naročajo: moraš to in tega ne smeš, so že po naravi zapisane v tvoje srce. Samo zato, da bi jih bolj gotovo vsak znal ne le prebrati v lastnem srcu, ampak bi jih tudi razumel, samo zato jih je Bog na gori Sinajski še izrecno ponovil. Pa tudi če bi tega storil ne bil, bi moral vsakdo živeti po njih. V starem testamentu je Bog po naravnih potih vodil ljudi do končnega cilja. V novem testamentu, ki ga je Kristus otvoril, mora iti vse po nadnaravnih potih, zato velja za popolnost človeka in za njegovo ljubezen do Boga nekaj vse več. Ni dovolj reči: Nisem nikogar ubil, zoper nobenega krivo pričal, ukradel nobenemu nič . . .

Bog je za nas žrtvoval svoja nebesa, mi moramo za Boga žrtvovati svet. Z drugo besedo: odtrgati moramo svoje srce od posvetnih reči in vse darovati Bogu. Nič ni zares našega na svetu, vse je v božji lasti in božji oblasti. Zaljubljenost v svetne reči, v svojo komodnost, v svojo lastno voljo in željo — to ne gre skupaj z ljubeznijo, ki smo jo Bogu dolžni.

Jezus je rekel:

“Bodite popolni kot je vaš Oče v nebesih popoln.”

Velika zahteva! Preden skušamo te besede prav razumeti, pomislimo, komu je Jezus rekel tako. Marsikdo reče: To je kvečemu za nune in menihe rečeno! Prav za prav samo za svetnike . . . Toda nikar ne misli tako! Kristus ni nič takega dostavil svojim besedam, kakor bi hotel reči: To za vas, navadne ljudi, ne velja. Govorim samo velikim svetnikom . . . Pred njim so bili poslušalci: kmetje, ribiči, delavci, hišne gospodinje, matere z otroci z naročju . . . vsakovrstni ljudje. Vsem je veljalo:

“Bodite popolni kot je vaš Oče v nebesih popoln!”

Kako more to biti? More biti samo, če res iz srca ljubimo Boga! Popolnost ni nič drugega ko velika ljubezen — in velika ljubezen pomeni: svetost!

Nihče ne more biti svet v toliki MERI kot je Bog svet. Saj je MERA hožje svetosti neskončna. Ima pa lahko KOŠČEK prav tiste svetosti v toliki meri, kolikor res ljubi Boga. Lahko je popoln in svet na prav ISTI NAČIN kot je svet Bog.

Do vsega tega se dvigne, če je pripravljen za Boga tudi res kaj STORITI, ne samo slabe reči, ki jih pozna po naravni postavi, vsak čas OPUSTITI.

Pa pravite: to je pretežko! Saj je že slabo in zlo OPUSTITI težko, kaj šele STORITI, kar je pred Bogom v resnici veljavno . . .

Veste, zakaj je OPUSTITI težko, kar je slabo? Zato, ker smo preleni, da bi se z vso resnobo zavzeli za dobro! Kdor je enkrat v sebi premagal lenobo in se resno trudi za to, kar je dobro in bogoljubno, njega slaba narava ne vleče več tako zelo v strasti in pregrehe. Tak vse svoje misli obrne v to, kar je dobro, in potem niti časa več nima, da bi se z grdobijo pečal. Poskusite to tudi vi, pa boste videli, da je res tako.

Pa spet pravite: Pretežko je! Preslaba je moja narava . . .

Pa je le res, da je v vsakem človeku poleg slabega nagnjenja tudi kaj zelo dobrega. Gotovo je celo, da je vsak človek ustvarjen za kaj JUNAŠKEGA, čeprav tisto nagnjenje morda za enkrat še spi globoko v njem. Zakaj pa naši mladi ljudje, ki so bili poprej tako slabostim podvrženi, naenkrat pokažejo toliko junaštva, če morajo

na primer v vojno? Ali če jim poklic in služba naložita kaj težkega in velikega? Zakaj so celo pri igrah tako radi zmagovati, četudi jih včasih stane mnogo premagovanja in zatajevanja. Če je treba iti skozi trpljenje in bolečine za slavo in čast, takoj so pripravljeni vse vzeti nase.

To je dokaz, da je v vsakem človeku nekaj junaškega, samo vzbuditi se mora. Le žal, da se tisto junaštvo tako rado vzbudi za čisto svetne reči, ne pa za višje, za božje reči. Premagovanja je treba tudi za dosego posvetnega junaštva. Cena je torej popolnoma ista. Pa zakaj ne bi rajši plačali to ceno, namreč premagovanje in zatajevanje, za kaj boljšega kot je sama posvetnost?

In tisto boljše je — ljubezen do Boga, popolnost pred Bogom, svetost! Če bi se ljudje toliko premagovali za napredek v duhovnem življenju, kot se premagujemo za napredek pred svetom — kako na visoki stopnji popolnosti bi že bili! Bog nam rad dovoli, da uporabljamo vse zemeljske stvari v svojo korist, samo zaljubiti se vanje ne smemo. Vedeti moramo, da je vse od Boga in da je samo Bog vreden vse naše ljubezni. Zato pravi sveti Pavel: Kdor uporablja zemeljske reči, naj jih uporablja, kakor da bi jih ne. To se pravi: Vse naj obrača v čast božjo in vse naj ga dviga k ljubezni do Boga!

(Dalje.)

Obleka tistega greje, ki jo nosi.
 Obleka je včasih več vredna ko človek.
 Obleka ne stori človeka.
 Po obleki spoznaš človeka.
 Obleka še ne da pameti.
 Kdor svojo obleko časti, obleka njega časti.
 Vsakdanje obleke ne razjedo molji.
 V vsakdanji obleki se človek najboljše počuti.
 Na beli obleki se pozna vsak madež.
 Bela obleka še ne naredi mlinarja.
 V najlepšo obleko pridejo najrajši molji.
 Lepa obleka sramote ne pokrije.
 V tesni obleki biva pogosto široka vest.
 Stara obleka rabi trdo krtačo.
 Mrliška obleka ne rabi žepov.

“TOBACCO ROAD”

(Berite o tem tudi v ‘Križem Kraljestva’!)

DOROTHY Day pripoveduje in je vredno brati:

Bila sem povabljena, da govorim dekletom Marijine družbe v mestu New York. Na sestanek je pa prišlo tudi nekaj deklet, ki niso spadale v “Sodality”. Ker sem bila nekoč komunistka, sem vedela, kako goreče komunisti razširjajo svoje spise in po njih svoje ideje med vsakovrstne ljudi. Prigovarjala sem svojim poslušalkam, naj bi tudi one tako goreče razširjale katoliški tisk.

Ko sem končala, se je oglasila ena izmed poslušalk in dejala:

“Jaz ne pripadam tej skupini deklet, ampak sem izmed igralk znane igre Tobacco Road . . .”

Vse je vtihnilo. Vse smo vedele, da je ‘Tobacco Road’ ena tistih iger in filmov, ki spadajo med najslabše in nimajo dobrega imena med dostojnimi ljudmi. Zato smo vse navzočne uprle radovedne oči v to dekle. Le kaj ima ta iskati na sestanku Marijine družbe . . .?

Dekle je pa spregovorilo:

“Prišla sem na ta sestanek, ker sem želela kaj več zvedeti o listu “The Catholic Worker”. Ena številka tega lista mi je prišla v roke pred nekaj meseci na 42. cesti. Že poprej sem mnogokrat videla fanta, ki je prodajal ta list na javni cesti, pa ga nisem hotela nikoli kupiti. Zdelo se mi je narobe, da se katoliški list vsiljuje ljudem na javni cesti kot kaka komunistična navlaka ali pa spisi Jehovovih prič. Toda tisti dan je bilo tak mraz, da se mi je fant zamislil, in sem kupila izvod tega lista.”

Dekle je nadaljevalo:

“Ko sem ga začela brati, mi je vedno bolj dopadel. Sklenila sem, da ga začnem sama razširjati. Hodila sem v prostih urah od hiše do hiše in nagovarjala ljudi, naj se naroče ali na Catholic Worker ali pa na Sunday Visitor. Nisem prej šla iz hiše, dokler se niso vsaj na enega naročili. Tako sem delala vso zimo. List Catholic Worker sem imela posebno rada, ker piše o

revnih ljudeh. Naročila sem ga vsem svojim soigralcem v igri 'Tobacco Road'."

Potem je nekako žalostno dodala:

"Res je v tisti naši igri polno umazano sti in dosti nedostojnosti. Toda jaz molim za vse, ki igrajo in igro gledajo. Kadar po nemarnem imenuje božje ime, zdihnem sama pri sebi: Jezus, Marija, Jožef, odpustite jim!"

Po seji smo šli s tem dekletom skupaj na južino. Mnogo nam je povedala in med drugim tudi to, da bo kmalu spremenila službo. Pravila nam je, da je v gledaliških zato toliko slabih in pohujšljivih iger, ker gledalci hočejo takih. Končno je nagovorila mene in mojo prijateljico, naj greva gledat tisto igro samo zato, da bova videli, da je govorila resnico.

Res sva šli s prijateljico v gledališče in videli igro. Občinstvo je bilo v resnici nekaj strašnega. Kadar je kdo na odru znil kako umazanost, so dvignili bučen smeh. Ko so na odru v gori "ubili" črnca, je nekdo vzkliknil: No, saj je bil to samo en niger! Takrat se je vsa dvorana na ves glas zakrohotala. Podobno ob drugih neumnostih.

Ko je bila igra končana, sva šli s prijateljico v oblačilnico za odrom in tam našli tisto dekle, o kateri sva bili med tem zvedeli, da ni bila dekle, ampak omožena ženska. Opazili sva sliko Srca Jezusovega na steni. Ženska nama je rekla: Videla sem, kako sta bili v zadregi med igro. Povem vama, da je bila to skraja še dosti dostojna in resna igra, pa so gledalci zahtevali vedno več nizkotnosti in so iz nje naredili to, kar je danes. To so usmiljenja vredni ljudje, ki so izgubili vsako resno misel in jim je ostala samo še spolnost in umazano poželenje."

Tako približno piše Dorothy Day. Med tem je najbrž tista igralka že pustila službo pri "Tobacco Road" igri. Bilo bi menda prav, da bi jo bila že prej. Vseeno je poučno brati o tej ženski, kako je sredi gradnih ljudi na tihem molila za božje odpustitve nad njihove umazanosti . . . In kako je z veliko gorečnostjo razširjala katoliški tisk, čeravno si je delala življenje z igranjem v umazanem gledališču.

BOGOČASTJE V DRUŽINI

DRUŽINA je božje delo, dovršeno v raju. "Ni dobro človeku samemu biti. Naredimo mu pomočnico, njemu enako" (1 Mojz 2, 18), tako je govoril Bog, ko je izšlo mlado stvarstvo iz njegovih rok in je stal človek, najbolj plemenito izmed ustvarjenih bitij, še sam sredi sveta. Te kratke, a vendar tako pomenljive besede, ki nam jih je ohranilo najstarejše sporočilo sv. pisma, jasno povdarjajo, da je Bog sam začetnik zakona.

Zakon, tako hoče Bog, je zveza dveh, ki sta drug drugemu določena. Zakonska zveza ni zveza slepega gospodstva neukrotelega nagnenja, kjer vlada tiranstvo, ampak je zveza prostovoljnega darovanja enakopravnemu zakonskemu drugu, zveza blagoslova, zveza, ki v njo stopita zaročenca z istimi pravicami, z istim življenjskim ciljem. Zato ima beseda "hočem" ob vznožju oltarja na dan poroke pomen stvarjenja: iz dveh oseb ustvari eno bitje, eno ime in eno življenje, torej skladnost življenjskih načel in življenjskih ciljev.

Družino je Bog posvetil. Ako razmotrivo zakon samo iz naravnega stlišča, vidimo, kako dela človeka deležnega stvariteljne moči Najvišjega. V svoji dobroti je namreč Bog hotel, da postane družina vrt božji, kjer najdejo člani družine svojo srečo, kjer dajo starši v medsebojni ljubezni življenje svojim otrokom, ki jih prej ni bilo in jih tudi sicer nikoli ne bi bilo. Družini je torej Bog že spočetka vtisnil znak posvečenja. Njena dejavnost sega od zemlje do neba.

Iznova je Bog posvetil družino, ko je Beseđa meso postala in med nami prebivala. V sv. Družini iz Nazareta najdemo ostvarjeno najbolj vzvišeno predpodobo človeške družine. Bog-človek, deviška Mati in rednik sv. Jožef tvorijo to čudovito družino. Kaj dela Božji Sin do svojega 30. leta v Nazaretu? Dovršuje osnovno, temeljno, sveto in nujno delo, brez katerega ne bi mogle druge milosti odrešenja doseči svojega popolnega uspeha: ustvarja novo, krščansko družino in kaže vsem časom kakšna naj bo ta družina. Odkar je Bog-človek postal

član človeške družine, spoznamo vsako krščansko družino na tem, da prebiva kakor v sv. Družini tudi v njej Bog, izvrševanje dolžnosti in posvečeno trpljenje.

Kko veličasten prizor se nam odpre, če pogledamo v sv. Družino! Bog je duša, življenje te družine. Celo nebo je tu združeno; češčenja in molitve vredna presv. Trojica ima tukaj takorekoč svoje srce, svoje središče; milijoni angelov obdajajo nevidno to skromno hišico. Od tu izžareva večna Beseda, ki je prišla v svet, svojo luč, svojo milost in svojo svetost. Vse duše prejemajo od njene polnosti milosti in resnice, in "nobeno drugo ime pod nebom ni dano, da bi se mi mogli v njem zveličati" (Apd. 12).

Življenje te družine je bilo: trajna molitev in izvrševanje božje volje.

V tretje je Bog posvetil družino, ko je naš Gospod Jezus Kristus dvignil zvezo moža in žene do časti zakramenta. Tako je postala družina, ki ji je vtisnjen znak odrešenja, vhod, ki vodi v svetišče krščanske družine.

Ko je Sin Božji postal človek, da bi zopet upostavil zveličanje, ki ga je zrušil greh prvih staršev, je ustanovil cerkev z nalogo, da bi njegova dela nadaljevala in dovršila. Njen najvišji cilj je, da razširi božje kraljestvo na zemlji in kolikor mogoče veliko ljudi pripelje v nebo. Lastno in svojsko bistvo zakona je tedaj, da služi tej ustanovi zveličanja, množi število njenih udov ter jih vzgaja za nadnaravni in zadnji cilj našega življenja — za Boga. Zato je Kristus ozdravil zakon v njegovem jedru: v enotnosti in nerazvezljivosti ter dal zakoncem, da bi mogli vršiti velike in težke naloge svojega stanu, posebne milosti s tem, da je dovršil zvezo med možem in ženo do popolnosti ter jo povzdignil v zakrament. Tako je vir človeškega življenja posvečen, glavni cilj zakona dvignjen do časti neke vrste svečeništva; zakaj zakon je svetišče milosti, od Kristusa določen za to, da je zibel življenja udov cerkve in dedičev nebeškega kraljestva.

Po volji Boga je zakon: svetišče, vir človeškega življenja, soudeležba na stvaritelj-

ni moči Boga, sveti zakrament. Je eno izmed sedmerih svetišč krščanstva z veliko nalogo, da razširi kraljestvo božje na zemlji in obljudi nebo s svetniki.

Po vsej pravici imenuje sv. Avguštin krščansko družino malo cerkvice. Čudovita beseda!

Kjer sta dva — mož in žena — ali kjer jih je več — oče, mati, otroci — združeni v mojem imenu, sem jaz sredi med njimi. Tako smemo pomen Gospodove besede obrniti na družino.

Gospod Jezus je začetek in cilj, božje središče krščanske družine. Njegova hiša je.

TVOJ BLIŽNJI!

Tvoj bližnji! Tako je stalo napisano na podstavku nekega bronastega kipa, ki sem ga videl v neki galeriji slik. Kip je predstavljal ubogo ženo, cestno pometavko. Lakota in skrb sta govorila iz nagubanega lica, iz globoko zgrbljenega čela. Obraz je bil suh in upadel, gladko počesani lasje so neredno stali na nelepi glavi. Morda je bila nekoč lepa, ko je bila mlada, toda mladost in lepota sta brez sledu izginile. Trudna se je vsedla na obcestni kamen, kramp ji je padel iz rok. Brezčutno sedi tu, sključena in povsem naveličana življenja. Kakšne misli ji roje po glavi? Morebiti nikdar v življenju ni čutila ljubezni in dobrote, morda so ji že v zgodnji mladosti umrli starši, ter jo zapustili siroto, morda je vide-la in doživela boljše dni, in grenke solze ji kipe iz oči pri spominu na nekdanje dni.

Zdelo se mi je, ko sem gledal kip, kot da stoji poleg mene Zveličar ter mi šepče: Tvoj bližnji! Sklonil sem glavo ter prosil ženo odpuščanja zase in za sodobne ljudi za vso brezsrčnost, ki jo je kedaj doživela. Bronast kip je vzet iz resničnega življenja.

Iz resničnega življenja? Da iz grenkega, resničnega življenja. Bržkone si raje predstavljaš svojega bližnjega v osebi prijetnega soseda, ljubeznivega prijatelja, zanimive prijateljice ali prijetne družbe, vsekakor izmed ljudi tvojih tovarišev ali tovari-

šic. Potem kajpada je zapoved ljubezni do bližnjega nekaj lahkega.

Tvoj bližnji!

Ali ni to tudi tvoj oče, s katerim grdo ravnaš, mu neprijazno in čemerno odgovarjaš, češ, da je siten? Ali ni to tvoja mamica, ki je polna skrbi zate, ki bi ti bila tako hvaležna za vsako prijazno besedo in ljubezniv pogled?

Tvoj bližnji!

Ali ni to podložni, tvoj delavec, tvoja služkinja, mimo katerih hodiš hladno in brezčutno, kakor da bi to ne bili ljudje enako iz mesa in krvi kakor ti? Oni so tvoji so-trudniki, četudi stojiš na drugem mestu, kakor oni.

Tvoj bližnji!

Ali niso to tudi oni ubogi in betežni bolniki, ki iz svojih bornih stanovanj vidijo, kako drugi hite na zabave, ki ne najdejo nobenega razumevanja pri ljudeh, čeprav so njihovi bratje in sestre? Niso vedno oni pravi ubožci, ki pridejo pred tvoja vrata ter ti v ginljivih besedah opisujejo svoj položaj, ampak oni, katerim uboštvo zapira usta, čeprav je njihovo življenje le lakota in pomanjkanje.

Tvoj bližnji!

Ali niso to vsi ubogi ljudje nižjih slojev, ki si komaj upajo povzdigniti oči do tvoje- ga sijaja, ali ki te s stisnjenimi pestmi kolnejo, ker greš tako ošabno mimo njih, boječ se, da se ne bi omazal vsled njihove bližine, in ker njihovim bledim mršavim otrokom ne privoščiš prijazne besede?

Tvoj bližnji!

Spoštujem vsakega, ki se ne pusti zapreti v ozke meje svojega stanu, ki brez napuha tudi one smatra za ljudi, katere mnogi, žal premnogi smatrajo le za manj vredne ljudi druge vrste. Ljubiti moramo vse ljudi, če tudi ne moremo vsem pomagati. Toda hočemo jim pomagati kolikor moremo, in če bi tudi morali pri tem osebno kako žrtev doprinesti. Drugače se bojim, da nam bo ob koncu časov večni Sodnik ljudi iz ceste in izza plotov predstavil z besedami:

Tvoj bližnji!

Toda tedaj bo spoznanje prekasno.

VOJAK PIŠE

DRUGI dan je imel biti praznik naše nebeške Matere. Bilo je videti, da ga bomo jaz in moji tovariši obhajali med gromom in bliskom, zakaj že nekaj dni sem je vladala na nam nasprotnih gričih nič dobrega obetajoča tihota in zdelo se je, da je tisti večer dospela nape- tost, ki zavlada ob nevihti v trenutku, ko se je zgubil odmev strašnega treska v daljavi. Človek bi lahko naprej zračunil, kolikokrat mu bo še vdarilo razburjeno srce, da bo počilo in vsekalo drugič.

Niti četrte ure nismo počivali z mirno brezskrbnostjo. Moje misli so se sukale okoli bodočega boja in se mnogo pečale s smrtjo. Tako sem se privadil teh misli, da mi ni bilo domače, ako so se včasih umeknile drugačnim. Zdelo se mi je že, da mi tudi smrt sama ne bi bila grenka, kakor mi ni grenka misel nanjo. Čutil sem, kako blizu mi je smrt. Bilo mi je, kakor da stoji tam za gromom in ji je treba stopiti le korak na levo, da bi se mi zarežala naravnost v obraz. Videl sem v duhu njen zlobni pogled, pa nič mi ni zatrepetalo v duši. Prepričan sem bil, da se ji bom nasmehnil kakor v pozdrav, ako se ima uresničiti moja slutnja.

Pa smrti ni bilo. Namestu nje je pristopil k meni z vso njemu lastno človekoljubnostjo njen brat — spanec — in mi je ljubeznivo zatislil oči. Tako sem zaspal in zasanjal težki sen, ki ga navdahne edino le noč v strelskih jarkih — — —

Strašni boji so bili. Gromelo je in treskalo vse naokrog, gost dim je zastiral pogled in piš križajočih se granat je jemal sapo. Trudil sem se, da bi storil svojo dolžnost kot branitelj važne postojanke, toda vse me je oviralo in kar sem podvzel, vse mi je izpadlo nesrečno. Kmalu mi je prekrižala vse načrte mogočna sovražna granata, velik plaz me je dosegel in mi priklenil ude. Spoznal sem, da gre vse h koncu, ali da bo treba umreti, na to se nisem spomnil. Kar prihrumi nova granata v mojo bližino, utrga se nov plaz in jaz zletim, ne vem kam in vem kako. Naenkrat nisem več čutil in nisem več mislil. —

Kako in zakaj, kdo ve? Zgodilo se je, da

me je silno zbolelo na nogi, in jaz sem tisto bolečino začutil, ne da bi vedel zanjo. Kmalu sem začutil pod bolečino svojo nogo in poleg nje drugo — bili sta tesno skupaj. Tudi obe roki sem začutil, za njima pa celo svoje telo in sebe vsega. Zgenilo se mi je v glavi in pričel sem misliti. Bolečine ni bilo več.

Prva misel je bila — razburila in pretresla me ni čisto nič, samo prišla je in rekla: "Mrtev si!" Pomudil sem se ob tej misli in zazdelo se mi je prijetno, biti takole mrtev. Ali hitro sem podvojil nad resničnostjo te misli, ker se mi je zdelo zelo neverjetno, da sem res že dosegel tisto, kar doseže vsaki človek samo enkrat na tem svetu. Sklenil sem, da se bom poskusil prepričati, koliko je resnice na tem. Čutil in tudi vedel sem že, da imam noge, treba je bilo le preiskati, če so še žive. Poskusil sem geniti z desno, na to z levo, potlej z rokama — pa zastonj! Morda sem pa le res mrtev? Kje naj še poskusim? — Spomnil sem se na oči. Hotel sem odpreti trepalnice in se tako ugotoviti glede svoje usode, pa dosegel sem le toliko, da so se mi oči zgenile pod kožo. Čisto razločno sem čutil gibljaj najprej v desnem, pa koj nato tudi v levem očesu. Bil sem zadovoljen s poskusom in povedal sem samemu sebi: Ne, nisi še mrtev!

Kaj pa torej? Ali živim? Težko je reči kaj gotovega, ker za odgovor na to vprašanje bi bilo treba novih poskusov, teh pa ne morem narediti. V mojo ubogo glavo je prišlo vse polno misli, križale so se in krožile ena skozi drugo kakor smeti v škafu vode, ako jo zavrtiš parkrat ob obodu. Dolgo se je vrtelo v bolni glavi, zavedel sem se, da me boli in da je zelo vroča. Iz tistega vrtinca se je polagoma kar samo od sebe zbralo v sredi mojih možganov, kakor se v škafu vode zbere v sredi kupček vrtečih se smeti. Tisti kupček je bil sestavljen iz več bežečih misli in ko sem si ga do dobrega ogledal, sem našel, da so vse misli prešle v eno samo, veliko, strašno misel: Umirati!

Da, strašna misel! Ta me ni pustila tako ravnodušnega ko prva, ki se je skazala ko napačna in mi je pravila: "mrtev si." O, spoznal sem: Lepše je biti mrtev, kakor

umirati! Toda vse je kazalo, da sedaj ni nobene zmote in hitro sem se ugloobil v svoj položaj.

"No, sedaj veš, kako se umira! Tolikokrat si modroval sam pri sebi, naslonjen na steno jarka, in si ugibal in ugenil, da smrt ni strašna!" — Sedaj sem skušal to in okušal v polni meri. Pa glej, videl sem drugače! —

Moj duh se je oziral po neizmerni daljavi in samoti, ki me je obdajala, in je iskal, da bi našel kje moje že skoraj ugaslo življenje. Zagledal ga je nekje daleč v sinji daljavi. Bilo je podobno medlemu solnčnemu žarku, ki je v obliki ozke špranje prodril goste zimske oblake, vse naokrog je pa vladala brezmejna senca.

Prva misel, ki je vstala v moji glavi ob tem pogledu, je bila: Kako kratko je bilo moje življenje — — —! Moj Bog, stokrat in stokrat sem slišal v življenju, da je naše življenje kratko, saj je ta resnica tako očitna, da bi jo bilo skoraj mogoče otipati, ali nikoli nisem občutil tega tako živo, ko v tistem trenutku! Tedaj sem pomislil: Kolika razlika je v tem, če mi kedo drugi pove lepo resnico in jo jaz hvaležno sprejemem, ali pa, če doživim tisto resnico sam, prav tako, kakršna je sama na sebi. In sedaj gledam z lastnimi očmi, kako kratko je bilo moje življenje — —

Prišla mi je druga misel in mi rekla: In na ta žarek življenja si bil ti navezan! Tako navezan, da ti je umiranje težko! In vendar si vedel — le spomni se! — prav dobro si vedel, da boš umrl in da moraš svoje življenje obrniti v prid večnosti, ki stoji sedajle pred teboj! Kako si pa to spolnil? Kako se ti zdi, kako vidiš sedaj?

Na vse to sem se prav lahko spomnil in pomislil sem, kolikokrat sem bil slišal, da je življenje le tedaj nekaj vredno, ako ga smatramo ko potovanje v večnost. To sedaj vidim, tako jasno vidim, ali nekedaj nisem bil dosleden. Tam manjka nekaj, glej, tu zopet manjka in tam zopet. Oj!

Strašna bolečina mi je stisnila srce in pomislil sem: To je kesanje. Spomnil sem se tudi, da je prav, ako imam kesanje in da mi družega sedaj ne preostaja. Hotel sem dvigniti roke in si ž njima zakriti obraz, za-

kaj čutil sem, da bom naslednji trenutek bridko zajokal. Pa roki sta ostali trdovratni in naenkrat nisem čutil nič družega, ko krčevito bolečino pri srcu.

Ena misel, zadnja na tem svetu je še tlela v meni: O, da bi mogel nazaj, da bi mogel svoje življenje še enkrat začeti, da bi ga mogel vsaj nadaljevati! Začel bi drugače! Res je, da sem imel že mnogokrat take misli, pa so odšle spet brezplodne, toda sedaj — — — Sedaj umiram in vem, kaj je življenje — — —

Pa bilo je prepozno. Prav tesno nadme se je sklonila smrt in dih večnosti je dehnil vame. Tedaj sem se vdal in se nisem obotavljal. Moja duša je stopila korak proti večnosti in je kriknila tik pred pragom: Kristus, usmili se!

Nato so mi zginile misli in vsi občutki so mi prešli — — —

Zbudil sem se. . Bil sem ves trd od mraza in vse kosti so me bolele, ker ležišče ni bilo mehko in moje telo zleknjeno vse drugače, ko za počitek. V moji notranjosti je še vedno odmeval vsklik: Kristus, usmili se!

Tisti dan se je res pričel boj, na vse zgodaj, in ni nehal, ko je legla noč. Strašno je bilo, pa smrt le ni prišla pome. Od tedaj sem prišel že iz mnogih krvavih bitek, živ in zdrav. Tisoč strašnih podrobnosti sem pozabil, na one sanje pa mislim vsaki dan po večkrat. Ah, brezprimerno več je vredna zlata resnica, ako jo doživi človek sam, pa če tudi le v sanjah. Tudi sanje so včasih poslance od Boga.

Pogosteje ko pred tistim večerom ponavljam sedaj klic svoje poslavljajoče se duše: Kristus, usmili se!

Norec je, kdor na druge gleda, pa sebe ne vidi.

Norec je, kdor ima sebe za najbolj modrega.

Norec je, kdor na led zida.

Norec je, kdor gre dvakrat v past.

Norec je, kdor se dvakrat v isti kamen pobije.

Norec je, kdor konju na ljubo peš hodi.

Norec je, kdor dlako v jajcu išče.

Norec je, kdor s pestjo žebelj zabija.

KAKO JE DOMA V SLOVENIJI?

(Konec pisma iz Londona.)

Ko so fantje zaključili pripovedovanje o svojih doživljajih v tujih armadah, smo jih začeli spraševati, kaj vedo povedati iz domovine, iz Slovenije. Kako je tam, kaj ljudje mislijo, kaj delajo, kako živijo . . . ?

Oba fanta iz Štajerske sta bila zadnjič doma jeseni preteklega leta, torej 1942. Rada sta nam povedala, kar sta vedela iz tistih časov.

1.

Prehrana po kmetih pod nemško okupacijo takrat še ni bila preslaba, sta dejala. Mnogo slabše pa je bilo že takrat po mestih.

Slovenska govornica na javnih krajih je bila strogo prepovedana. Če so koga zalogotili, da je na primer na cesti slovensko spregovoril, je bil kaznovan. Otroke od drugega leta navzgor so jemali v otroške vrtnice in jih učili nemščine. Razume se, da so bile in s ovse šole samo nemške. Cerkve so po večini zaprte, le kak prav star slovenski duhovnik je bil še tu i tam. Nekateri kraji so dobili nemške duhovnike.

Pripovedovala sta tudi o strašnih tednih takoj po okupaciji, ko so Nemci pregnali vso inteligenco, vse župane, vse kmečke in delavske voditelje. Poudarjala sta med drugim, kako so razni nemčurji, ki so poprej v Jugoslaviji hlinili jugoslovanstvo, čez noč postali krajevni "Fuehrerji". Tako takrat in vseskozi pozneje so se ti nesrečniki surovo znašali nad slovenskimi ljudmi, jih pretepali, ovajali in pošiljali v koncentracijska taborišča. Ogromno število najboljših slovenskih družin in je bilo pregnanih, izseljenih, njihova posestva so, pa dobili Nemci . . .

2.

In kaj mislijo glede bodočnosti naši preprosti ljudje, ki so ostali na svojih mestih: kmetje, delavci, viničarji . . . v Slovenskih Goricah?

Odgovor je bil, da vis hočejo in žele Jugoslavijo nazaj, prenovljeno in preurejeno, pa tudi globoko verujejo v njen ponovni приход. Morda jih je bilo nekaj spočetka, ki nikakor niso bili kaki nemčurji, pa so vendar podlegli silni nemški propagandi. Toda zdaj so tudi ti ozdravljeni.

Trdno so tudi prepričani, da dobi Slovenija nazaj Primorsko s Trstom in Koroško ter da bo taok vendar enkrat vsa Slovenija združena v novi Jugoslaviji. V to stvar verujejo tako močno, da si sploh ne morejo misliti, zakaj naj bi bile v zunanjem svetu in med diplomati kake težave glede tega vprašanja . . .

In prav to prepričanje je tisto, ki ljudi podžiga k vztrajnosti in vsakovrstnemu odporu. Vsak skuša, da vsaj nekaj doprinese za skupno stvar. Kmetje na primer skrbijo po najboljših močeh, da pridelajo na svojih njivah le zase, tako da čim manj ostane za nemške rekvizicije. Drugi so šli v gozdove in skušajo od tam škodovati nemški vojni mašini in obenem uiti nemški vojaški suknji. Odveščevalna služba je dobro organizirana. Hitro zve vsa dežela o dogodkih, o kaki škodi, ki je bila narejena Nemcem, pa istotako o protiukrepih Nemcev, ki so silno kruti. Slovenske gorice so primeroma najbolj mirne, toda tudi one so dale svoje žrtve. Korenčiča, bivšega profesorja meščanske šole, so Nemci osumili, da organizira prebivalstvo zoper šisti, požgali v zasi štiri hiše, enega domačina ustrelili, ostale po polovili in odvedli Nemce. Odvedli so ga v Maribor, ga tako pretepali, da so mu izbili oči, končno so ga pa ustrelili.

3.

Pri Mali Nedelji so ustrelili kmečkega fanta iz zasede. Namesto k vojakom je zbežal v gozdove. Nemci so pa zvedeli, da ima dekle in prihaja ponoči v vas. Postavili so mu zasedo, ga zalotili in ustrelili . . .

Povedala sta nam še več takih dogodkov in pred nami so se vrstile strašne slike iz uboge zaslužnjene domovine . . .

Zdaj pripoveduje prvi od dveh primorskih fantov: — Doma sem iz Istre. Moj oče je bil interniran takoj ob početku vojne.

Mene so poklicali k vojakom in me prideli-li k šoferjem. Polnih 19 mesecev sem bil v Afriki. Največ naših slovenskih fantov je pa bilo v delavskih bataljonih. Lahki jim niso zaupali in jim niso zlahka dali orožja v roke.

Drugi Primorec nam je pravil, da je bil doma blizu št. Petra na Krasu. Še letos v januarju je bil zadnjič doma na dopustu. Prav tistikrat so tam nekje partizani ustrelili dva laška karabinierja. Pridrveli so fav internacijo.

Po zatrjevanju tega fanta so ljudje tudi na Krasu in vsepovsod v Primorju pripravljene na splošno borbo. Treba je najmanjše iskre, zlasti kakega znamenja, da se obeta skorajšen konec vojne, pa bo vse planilo v boj . . . Menda je planila vanje prav ta vera v konec vojne, da so po padcu fašizma tako vzplamteli boji na tistem ozemlju. Le bati se je, da je bila ta vera zopet mnogo prezgodnja . . .

4.

Upanje na skorajšen konec vojne, sta pripovedovala, je sploh glavno, kar drži naše ljudi doma, da ne omagajo. Zal, doslej so bili v tem upanju le prevečkrat prevarani. Nestrpnosti so in v vsakem novem uspehu zaveznikov vidijo znamenje, da je na vidiku polom osišča . . . Takoj prva ruska ofenziva jim je vcepila vero, da je nemška sila že zlomljena. Vsak nov uspeh zaveznikov, zlasti pa na ruski fronti, jim na novo vdahne prepričanje, da je konec takorekoč že tu.

Ljudje sami zase sploh ne morejo več razsodno misliti. Med njimi vlada silna živčna napetost in jih žene v naročje propagandi. Ni propaganda zna spretno izrabiti to živčno stanje ljudi. Saj so že pletli 1941 vsevprek govorili, da bo jeseni prav gotovo konec vojne. Življenje postaja od dne do dne manj vredno, v svojem silnem sovraštvu do Nemcev in Lahov ljudje riskirajo vse, maščevanje onih pa prinaša prave strahote nad naše ljudstvo. Narodna zavest se silno krepi — da bi le mogli vztrajati vse tja do resničnega konca . . .

„Še ko smo bili doma“, je rekel eden Primorcev in so drugi pritrdili, „je bilo živ-

ljenje za naše ljudi strašno. In tega je zdaj skoraj leto dni. Danes, ko je Nemeč v deželi in je spet izginilo upanje na bližnji konec svetovne borbe, mora pač biti tam pravi pekel . . .”

* * *

Posloveli smo se. Ko boste brali to pismo, bodo naši fantje že nekje na Srednjem vzhodu in morda že tudi zopet v aktivni borbi — toda to pot na strani zaveznikov za osvoboditev Slovenije in cele Jugoslavije. Bog z njimi povsod, kamor jih zane-se vojna vihra!

LUČ VESOLJNE EDINOSTI

Ko je starček Simeon dočakal srečo, da je smel Dete Jezusa sprejeti v svoje naročje, je ves blažen hvalil Boga in zapel: "Videle so moje oči tvoje zveličanje, ki si ga pripravil pred obličjem vseh narodov: luč v razsvetljenje poganov in slavo Izraela, tvojega ljudstva." Judje so v stari zavezi imenovali pogane vse narode, ki niso bili judovskega rodu. Zato "luč v razsvetljenje poganov" v pesmi starčka Simeona pomeni luč vseh narodov, luč vesoljnosti v nasprotju z omejenostjo stare zaveze, ki je obsegala samo Izraelce. Svečnica, ki ima v spomin na luč-Kristusa svoje ime in svoj obred, je torej v tem smislu praznik krščanske vesoljnosti; z blagoslovom sveč nas med drugim opominja, da so vsi narodi in vsi stanovi poklicani k luči svete Cerkve in v svetlobo božjega kraljestva nove zaveze.

Sveta Cerkev pa je skrivnostno nadaljevanje Kristusovega učlovečenja in njegovega odrešilnega dela. V sveti Cerkvi še vedno živi Kristus; še vedno gori luč v razsvetljenje in zveličanje vseh narodov.

Žalostno je, da je po dveh tisočletjih, odkar je prisijala Kristusova luč, še toliko narodov zunaj Kristusove Cerkve, v temi poganstva. Še bolj žalostno je v nekem oziru, da so milijoni kristjanov po razkolu odtrgani od prave Kristusove Cerkve. Razkol med kristjani posega na skrivnostni način v Kristusa samega; razkol je velika rana skrivnostnega telesa Kristusovega, skeleča rana svete Cerkve.

Kakor sveta Cerkev ne preneha pošiljati

misijonarje po vsem svetu, da bi pogane razsvetlila z lučjo svetega evangelija, tako tudi z apostolsko gorečnostjo vabi ločene kristjane k sveti edinosti v eni nerazdeljeni Kristusovi Cerkvi. Koliko močnejša bi bila sveta Cerkev, koliko močnejša bi bila krščanska družina, ako bi bili v popolni edinosti združeni vsi, ki so zaznamovani z znamenjem sv. krsta in ki imajo celo še presveto evharistijo, zakrament edinstva s Kristusom med seboj. Zato sveta Cerkev tako vneto priliva olja apostolske gorečnosti v svetiljko vesoljne edinosti, da bi luč krščanske vesoljnosti in edinosti objela vse narode, da bi bila ena in edina cerkev, kakor je eden in nerazdeljen Kristus.

Ako pogledamo v cerkveno zgodovino, vidimo, kako so se vprav rimski papeži trudili za obnovitev vesoljne krščanske edinosti. Celó v dobah, ko so katoliški narodi imeli malo razumevanja za ta visoki cilj, so papeži z nezlomljivo apostolsko gorečnostjo in nesebičnostjo pospeševali zedinjenje kristjanov in visoko dvigali luč vesoljne edinosti.

STRUPENI JEZIKI

NAŠE ženske imajo pa zares strupene jezike," je pripomnil tistega dne Dobravčev Joža gospodu župniku Martinu.

"Kaj so ti pa naredile tako hudega? Le čakajo naj, jih bom že doma pokregal," ga je tolažil in miril duhovni oče in pastir.

"Ne vaše domače, ne," je hitel popravljal Joža, "ampak tiste iz družbe. Družbarice so take, da je res siromak tisti, katera se lotijo."

"Kolikokrat sem že rekel, Joža, da sršenov in ose ni treba dražiti, sicer boš opikan."

"Oh, pa sem bil res. Ampak posvarite jih pa le, gospod župnik, naj človeka, ki jim nič noče, puste na miru. To se ne spodobi, da bi mladina imela take jezike."

Skoro, da je duhovnik res imel usmiljenje z nesrečnim Dobravčevim Jožetom, čeprav je dobro vedel, kakšna je njegova miroljubnost in kako daleč sega njegova pamet. Rad bi ga bil malo poprašal, zakaj so

ga tisti "strupeni" jeziki tako zboleli, pa ni pričakoval, da bi mu Joža povedal čisto po resnici in po pravici. Poznal je Jožeta, da je eden izmed tistih, ki vidijo strahove tam, kjer jih ni, da slišijo travo rasti celo na najtršem kamenju, prepričan je bil, da iz njegovih ust ne bo dobil čiste resnice.

Zanimala ga je pa vendarle zgodba o strupenih jezikih. In ko jo je zvedel, je sam pri sebi govoril: "Seveda, seveda. Joža bi smel pikati in bosti, njemu bi moralo biti vse dovoljeno, ves svet bi mu moral biti pokoren; če jo pa enkrat skupi, je seveda precej nad menoj s tožbo o strupenih jezikih. Seveda, seveda."

Dopoldanska nedeljska služba božja je že davno minila. Le tisti so se še vračali, ki so se mudili pri fari še po drugih opravkih. Eni so imeli posla pri županu — saj mislim, da ta (kakor so včasih pravili) najstarejša zapisana slovenska beseda menda še ni prepovedana; drugi so poiskali krojača, zakaj prazniki niso bili več daleč; nekateri med njimi so bili seveda tudi taki, ki so mislili, da ni nedelje, če s svojim obiskom ne počaste tudi gostilne. Čast, komur čast: nekatere je pa tudi pobožnost zadržala v cerkvi. Hvala Bogu, da niso še poznali tiste graje vredne navade: med zadnjimi v cerkev, med prvimi iz cerkve. Niso bili med tistimi, ki znajo prav zadnji hip pridrveti v cerkev, potem se pa na ves glas pritožujejo, da niso mogli razumeti teden-skih oznanil; iz cerkve se zapode med prvimi, da bi ničesar tam zunaj ne zamudili.

Med zadnjimi je šla iz božjega hrama Štefanova Roza, z njo pa Kostanjevčeva Tinica. In teh dveh se je lotil Dobravski Joža. Da bi se jih ne bil!

"Hvaljen Jezus," je pozdravil z vso mogočo hinavščino, "pridne deklice, pridne deklice; so pa že zopet obirale nas poštene ljudi! Kajpada. Saj drugega itak ne znate."

Roza se je namenila, da bo šla mirno naprej. Tinica tudi. Saj je prva kakor druga dobro vedela, kakšnega kova je Dobravski Joža. Pa ju še naprej izzival.

"O, kajpak, prevzetni znamo tudi biti, seveda! To se za take svete duše prav spodobi. Samo to bi še rad vedel, katerega

ste danes skozi zobe vlekli? Pa vendar ne mene?"

"Joža, ti vleci samega sebe skozi zobe, medve bova pa sebe. Tako bo najbolj prav."

"Seveda, seveda. Saj se poznamo. Le kaj veš o sebi toliko povedati! Vsak teden, vsak mesec! To je že vendar od sile. Samo nas, poštene ljudi hodita obirat, sram vaju bodi!"

"Tako morebiti delaš ti. Kakršen je človek sam, tako sodi tudi o drugih. Zdaj si se pa izdal."

"Tihoooo! Jaz grem vsako leto enkrat in takrat pošteno opravim, potem pa dam mir za eno leto. Pa še takrat bi bilo vseeno, če bi šel, saj nimam kaj povedati."

"O seveda, ti si kar sama nedolžnost. Le škoda, da te ne postavijo na oltar za svetnika."

"Zato pa tebe ne bodo, ker imaš toliko greha, da moraš naprej in naprej laziti k spovedi in delati nadlego duhovnikom."

"Tudi v najbolj snažni hiši se vsak dan nabere dosti prahu in smeti, pa bi se v duši nič ne nabralo, kar je potrebno, da mora ven. Čim preje tem bolje. Kdor preveč odklada, se mu rado zgodi, da ravno najtežje in največje stvari najlaže pozabi. Ali nisi pred par tedni slišal v pridigi, da so spovedi tako zvanih letnikov najbolj nezanesljive."

"Za take pridige se jaz ne menim dosti. Mene ne bo nihče učil. Več sveta sem že videl in več sem prestal na svetu, kakor naš župnik in še deset drugih po vrsti."

"Čudno, da so te potem iz Amerike domov poslali, ker si tako učen."

Joža je bil zadet tam, kjer ga je najbolj bolelo. Njemu da bi kdo očital, zakaj je moral iz Amerike! Ali je Rozi morebiti kdo kaj pisal? Ali samo sumniči? Če bi vedel, bi se že branil. Tako pa ni varno. Zaklel je potihoma in zagodel svojo besedo o strupenih jezikih in šel, kakor bi ga kdo polil z mrzlo vodo.

"Le zakaj nam ljudje ne dajo miru in nam vedno očitajo naše spovedi in naša obhajila," se je pričela Roza jeziti proti Tinici. "Človek bi vse skupaj pustil na miru, potem bi vsaj lahko srečno živel. Tako te

pa zdaj eden oblaja, zdaj drugi. Če se jeziš, ti pa spet očitajo, češ, nič ne zna potrpeti, sama prevzetnost in sama jeza jo je.”

“Prav zaradi ljudi, zaradi jezikov je treba, da smo in ostanemo, kar smo. Kdor se začne bati ljudi in človeških jezikov zaradi tega, ker hoče pošteno živeti, ravna na vso moč nespametno. Ne za svetom, ampak pred svetom, tega se držimo, naj pride kar hoče.”

“Torej ti se ne daš prestrašiti?”

“Nikdar! Če hočemo res kaj veljati, strahu pred svetom ne smemo poznati. Ena naših najnevarnejših boleznij je ravno strah pred ljudmi. Le zakaj bi se morale bati poštenega življenja, če se drugi ne sramujejo svojih nerodnosti!”

“Jezi me pa le. Sama potem ne vem, nad kom bi se znosila.”

“Nad kom? Nad nikomer. Čim bolj se boš jezila, tem bolj te bodo dražili. Tako naredi, kakor danes. Danes si se mi zdela čudovita mirna. Samo to si povedala Jožetu, kar je že davno zaslužil.”

“Kaj se pa vedno baha s tistim, koliko da je prestal in koliko sveta je že videl.”

“To je ravno nespamet nekaterih ljudi, da se ponašajo s svojo Ameriko, s Francijo, z Nemčijo, kakor sraka s pavjim perjem; in da samo to vidijo in vedo, s čimer lahko tolažijo svojo nemirno vest. Kar so pa lahko lepega videli, o tem pa molče.”

“Veš, mene je kar nekaj prijelo, da bi jo potegnili v kakšen samostan. Tam bi še najlaže mirno in zadovoljno živela.”

“Pa če misliš iti v samostan zaradi takih malenkosti, kakor je jezik Dobravskega Joža, potem misel na samostan kar lepo opusti. Verjemi mi, da je tudi cena samostanskega miru združena z nekaterimi žrtvami, ki so nemara še težje, kakor se ti dozdevajo težave, ki se z njimi sedaj boriš.”

“Če bi imela ob vsaki priliki tebe zraven sebe. Ti znaš govoriti, ti znaš človeka pomiriti. Za vsako besedo sem ti hvaležna.”

Roza je morebiti nevede in nehote izrekla veliko besedo. Današnji čas je pravo družabnost ubil. Ali ji je pa vsaj sovražen. Današnje dni išče in pozna vsak le samega sebe, bližnjega pa le toliko, kolikor ga lahko za svoje sebične namene izkorišča. Zato naj bi v vrstah naših družb čedalje bolj rastlo in poganjalo tisto medsebojno prijateljstvo, o katerem je zapisana beseda, da je našel zaklad, kdor je našel zvestega prijatelja. Potem bi strupeni jeziki, ki skušajo razdirati, kar je sv. Cerkev zgradila, kmalu potihnil.

Prijateljici sta se ločili. Rozi je bilo kar lahko pri srcu. V Tinici je našla za dolgo časa skriti svetopisemski zaklad in je bilo več strah pred strupenimi jeziki

Ko je pozneje zvedela, kako se je Joža raznašal nad strupom njenega jezika, se ni mogla premagati, da se je prav od srca nasmejala. Saj ji je Tinica rekla, da ni nič napačnega povedala, samo to, da je dobil, kar je že dolgo iskal . . .

KRIŽEM KRALJESTVA KRIŽA

P. B.

Nekje v tej številki boste našli zelo zanimivo in poučno pripovedovanje izpod peresa znane ženske Dorothy Day. Poiščite in gotovo berite s premislekom. Naslov

je: “Tobacco Road”. Dorothy Day imenujemo na tem mestu “znano žensko”, ker je o njej na široko pisal v Koledarju Ave Maria za leto 1940 P. Hugo Bren. Ne bo napačno, če obenem s spisom “Tobacco Road” preberete spet enkrat tudi tisti spis P. Hugona.

Dorothy Day je bila v mladih letih navdušena ko-

munistka, pozneje je pa postala odlična katoličanka in je skupaj s Petrom Mourinom ustanovila gibanje in list, ki še danes oboje poznamo pod imenom “The Catholic Worker” — Katoliški Delavec. Gibanje “Katoliškega Delavca” se je tekom preteklega desetletja zelo razvilo in razširilo na vse strani Amerike. Dorothy Day in Peter Mourin sta ostala ves ta

čas pri "Katoliškem Delavcu" silno delavna in sta bila duši vsega delovanja. Oba sta polagala zelo veliko važnost na duhovno plat človeškega udejstvovanja in sta vedno močno opozarjala na potrebo čim najtesnejšega sožitja s Cerkvijo. Tako zvano "liturgično gibanje", ki se trudi za kolikor mogoče globoko razumevanje službe božje v katoliški cerkvi, se je zdelo obema bistven del programa "Katoliškega Delavca".

Letos je Dorothy Day začutila v sebi potrebo po večji samoti. Dasi je tudi poprej pri vsem svojem obilnem delu, kljub mnogemu potovanju in neštetim predavanjem križem Amerike, vedno znala najti urico samote pred tabernakljem, je vseeno nastala v njeni duši silna lakota po tesnejšem združenju z Bogom. Tako lakoto od časa do časa začutijo v sebi vse sveniške duše. Za leto dni je torej dala slovo tisti silni delavnosti, ki jo je doslej opravljala v vrstah "Katoliškega Delavca", in je šla delat "duhovne vaje" v neki katoliški zavod. Piše pa še zmerom in piše prav spodbudne reči. Zato še enkrat rečem: Ne prezrite njenega spisa "Tobacco Road" v tej številki. Priredili smo ga iz tednika "Commonweal".

Navdušenje za Rusijo je za nas zelo naravna reč. — Popolnoma prav piše Jože Grdina v Ameriški Domovini: Kdo pa je proti Rusiji, bi jaz rad vedel? Vsak iskren Slovan in jaz za svojo osebo

sem bil najbrž že zdavnaj prej za Rusijo, preden se je g. Adamič za Rusijo sploh zanimal. . . V Rusih vidimo rešitev in spojitev Slovanov — ne spoštujemo pa in ne maramo komunizma. Če se g. Adamič ogreva za komunizem, naj se, ni pa treba grmeti in delati vtisa, kot da je samo on in njegovi partizani za Ruse, vse drugo pa proti. Komunizem v Rusiji je, pa bo šel prej ali kasneje, Rus-Slovan pa ostane. In mi smo za tisto, kar ostane in je trajno, ne pa za tisto, kar bo šlo kot dim v zrak."

Jože Grdina je dobro napisal. — Dobro je ločil med Rusi in komunizmom. Zelo bi bilo želeli, da bi vsi, ki z navdušenjem pišejo za Rusijo, napravljali to razliko in ne mešali v enem in istem loncu Rusije in komunizma. Ne smemo pozabiti, da ravno komunistični agitatorji slepijo ljudi s tem, da skušajo dopovedati: Glejte, kaj je komunizem ustvaril v Rusiji! Rusija je pod komunizmom postala nekaj popolnoma drugega kot je bila poprej. Torej mora biti komunizem dobra stvar. Zakaj tedaj ne bi tudi mi postali komunisti . . .

Nekdo je zapisal o junaških Grkih, da se niso v vojni z Italijani in pozneje z Nemci tako dobro izkazali zaradi kralja Jurja in njegove vlade, ampak **kljub** kralju Jurju in njegovi vladi. **Kljub** temu, da so imeli zelo klaverno državno vodstvo, je poudarjal dotični človek, so šli v boj za svobodo svoje domo-

vine z vsem ognjem pravih domoljubov. Sijajne grške zmage so torej zasluga grškega naroda, ne pa kralja Jurja in njegove vlade. . . Sodimo, da je dotični to stvar prav dobro povedal.

Mi pa mislimo, da to velja tudi za Ruse. — Zakaj se nekateri tako trudijo, da bi ruske uspehe pripisali zgolj Stalinu in njegovemu državnemu vodstvu? Čemu je treba vzbujati vero, da bi Rusi ne pokazali take žilavosti, če bi ne imeli komunistične forme vlade in bi ji na čelu ne bil komunist Stalin? Kaj ko bi verjeli, da velja o Rusih isto kot o Grkih, pa bi dejali: Rusija ne zmaguje ZARADI svojega komunizma, ampak **kljub** njemu? Saj ni "močna roka" samo Stalin v Kremlju, še večja "močna roka" je ljubezen ruskega naroda do svoje domovine!

To ni samo naša domišljija! — Potrdilo te misli najdemo v spisih ruske ženske, ki veliko piše v ameriške liste in izdaja tudi knjige. Ženska se piše Helena Isvol'ski. Komunistka ni bila nikoli. Radi boljševiške revolucije je večino svojih let preživel v Parizu in tam prestopila iz pravoslavne vere v katoliško. Mnogo je občevala z znanim francoskim katoliškim filozofom, Jaquemom Maritainom, in njegovo ženo, ki je bila nekdanja ruska židinja, zdaj je pa zelo globoko verna katoličanka. Vsi trije so zbežali iz Pariza po nemški zasedbi in po raznih ovinkih dospeli v Ameriko, kjer sedaj pridno razširjajo

katoliško svetovno prepričanje.

Helena Isvolski piše zelo mnogo in neprestano razvija isto misel: Ruski narod je v svoji duši zelo dober in blag, ostal je tak kljub 25 letom komunizma, ki mu je bil usiljen od drugod. Poglavitna sila, ki žene današnje Ruse v najodločnejši boj zoper nemškega sovražnika, nikakor ni kaka ideja komunizma, ampak plamteča ljubezen do svete ruske zemlje. Helena Isvolski gre celo tako daleč, da zatrjuje: Ruski narod je svojo komunistično bolezen že do malega prebolel in njegova bodočnost gre v vse drugačno smer, ne več po poti komunizma. Helena je Rusinja, pozna svoj narod in ima tajne stike z domovino tudi v teh časih. — Ali bi ne bilo torej tudi za nas zelo pametno, če bi se skušali zblížati z Rusijo mimo in brez komunizma? Zakaj je potrebno, da bi morali najprej postati komunisti, potem šele bi mogli misliti na to, da smemo reči kako dobro besedo za Rusijo? Narobe svet!

Slovinci v stari domovini so gotovo tudi za Ruse! — O tem ne more biti nobenega dvoma. Toda med njimi se je ugneznila "Komunistična Partija", ki ne dovoli nikomur drugemu dobre besede za Rusijo razen sama sebi. Kdor hoče misliti z dobro mislijo na Rusijo, mora postati najprej član — ali vsaj slepo pokoren podložnik — "Komunistične Partije". Ta mora torej vladati med Slo-

venci — in samo ona! Njena "vlada" je pa taka med Slovenci, kot je bila vlada boljševikov pred 25 leti med Rusi! Vlada noža, krvi, muk in preganjanja Crkve! Zdaj, ko se trdi, da je Rusija že skoraj prebolela vse take reči — naj bi bilo potrebno, da se prijateljstvo z Rusijo ustvarja na tak način?! Kako moremo torej odobravati delo "partizanov" v Sloveniji in jim obetati "moralno in materialno pomoč"?

Ljubezen do "Matere ruske zemlje" je čudovita, nam zatrjuje Helena Isvolski. Nekaj ranjenih ruskih vojakov je pobral čoln na Volgi tiste dni, ko je šlo za obstoj ali propad Stalingrada. Bili so le malo živi in do skrajnosti izčrpani. Toda ko jih je čoln izložil na varnem kraju na levem bregu Volge, so se sklonili na zemljo in začeli svojo rodno grudo pokrivati z ljubečimi poljubi.

Vse današnje ruske knjige, trdi Helena, so polne pozivov k tej globoko občuteni ruski ljubezni do rodne grude. Ta silna navezanost na rodno grudo je nekaj, kar je v kritičnih časih že dostikrat rešilo Rusijo propada. Zato izrablja tolastnost ruske duše tudi današnje — komunistično — vodstvo ruske države. Zaveda se, da bi apel na komunistično zavest Rusov niti zdaleka ne zalegel toliko v sedanji strašni borbi, kot zaleže apel na rusko ljubezen do rodne zemlje. Zato pravi Helena Isvolski: Zelo težko si je misliti, da bi šel danes ruski kmet v boj za

"revolucijo proletariata" — gre pa v boj kot lev za rešitev ruske zemlje, svoje rodne grude! V tej luči je treba razlagati današnja nepopisna junaštva na ruskih frontah!

Sovjetski pisatelj Boris Lovrenov poroča: — Ko so Rusi osvobodili neko vas, ki je bila poprej dolgo zasedena po Nemcih, so našli med razvalinami zelo staro žensko, ki je napol izgubljen tavalala po razkopanih ulicah. Zvedeli so od nje, da je posestnica hiše v vasi, ki je bila istotako napol razrušena. Ruski vojaki so se nastanili pri njej. Tri tedne je brez besede kuhala zanje, jim stregla na razne načine in jim šivala obleko. Le tu pa tam so jo kaj malega vprašali, kako se godilo pod nemško okupacijo, pa ni hotela kar nič povedati. Mislili so si, da je pač morala doživeti strašne reči, zakaj nobenega svojega človeka ni imela več in sama je v svoji visoki starosti do onemoglosti opešala. Kako so se torej začudili ruski vojaki, ki so zvedeli po treh tednih, da je bila njihova gostiteljica šele — 35 let stara!!! — Nam pa še ni, hvala Bogu, kar nič hudega, pa že tožimo in tarnamo na vse strani, da nas je že celo — Bog zapustil . . .

TONČE S SLOMA

ZGODOVINSKA POVEST.

Spisal P. Bernard Ambrožič

ŠESTO POGlavJE: RAZKLANI LJUBLJANČAN
V CELJU.

PROFESOR Ivan Anton Zupančič, ki smo ga srečali prvič v Celju o priliki obiska gospoda Prašnikarja, je doživljal tiste dni v sebi čudne boje in stiske. Nikoli poprej se ni tako živo zavedal, da je njegova duša razklana, da je njegovo srce razdeljeno. Išče in išče, pa ne more najti prave ljubezni.

Poglejmo torej nekoliko v njegovo življenje, da nam bo boljši znanec, ko se spet srečamo z njim ob Tončetu s Sloma.

Ivan Anton Zupančič je bil sin ljubljanskega urarja. Oče mu je bil seveda Slovenec, saj že ime to pove, toda narodna zavest ni bila v njem premočno prebujena. Kdo bi tudi mogel kaj takega pričakovati od takratnega poprečnega Ljubljana — nekaj let pred Napoleonovo Ilirijo, dejali bi: pred stoinpetdesetimi leti? Res ni bilo tedaj brez zavednih Slovencev, ki so svojo narodnost globoko ljubili, pa bili so primeroma redki.

Mladi Ivan Anton je bil jako nadarjen in oče ga je odločil za šole. Te so pa bile vseskozi nemške. Med profesorji je bilo malo Slovencev, pa še ti največkrat niso svojim študentom pokazali, da so Slovenci.

Med temi redkimi izjemami slovenskih profesorjev, ki so tudi hoteli veljati za take, je bil znani Valentin Vodnik, prvi slovenski pesnik. Kdor je bil kdaj le malo časa v Ljubljani, pozna njegov spomenik in na spomeniku napis:

Ne hčere ne sina
po meni ne bo!
Dovolj je spomina:
me pesmi pojo!

Valentin Vodnik, ki je bil nekaj časa celo profesor Friderika Barage, je štel med svoje učence tudi Ivana Antona Zupančiča. Dijak se je dobro učil in zgodaj pokazal talent za pisatelja in pesnika. Le škoda, da se je bil že v prav mladih letih zaljubil v nemško knjigo, pa je začel tudi sam nemške pesmi kovati. Bil je še prav mlad dijak, ko je njegova prva nemška pesem zagledala beli dan v napol leposlovnem listu in že tedaj se je zajedla vanj želja, da postane nekoč — velikan nemške povesti in pesmi . . .

Valentin Vodnik je opazil Zupančičeve talente in mu tudi ni ostala skrita tajna želja mladega dijaka. Brž ga

SPOMINI

† Rev. Vencel Sholar, O.S.B.

DRUGA POT DOMOV

Drugo potovanje v stari kraj je bilo l. 1926, ko je Rev. Vencel ponavljal srebrni jubilej svojega mašništva, in nečak Janez svojo prvo slovesno mašo v Selcih.

Fr. Vencel je imel pravo praznovanje jubileja že prejšno leto pri fari sv. Jožefa, Joliet, kjer je župnikoval takrat preč. g. Janez Plevnik. Fr. Vencel in g. Plevnik sta bila že dolgo let prijatelja. Fr. Vencel je tam pomagal pri vsaki posebnosti, naj je že bil misijon, štirideset-urna pobožnost, spovedovanje, ali druga farna slavnost. Zato so gospoda ljudje že dobro poznali, in so se udeležili jubilejne maše kot slavnosti domačina.

Janez je imel svojo prvo slovesno mašo pri cerkvi Matere Božje, v Waukeganu, kjer je bil preč. g. France Ažbe za župnika. Zahajal je tja v božičnih in velikonočnih praznikih že kot bogoslovec, da mu je tu in tam pomagal — posebno pa pri mizi. Nova maša je bila v nedeljo sv. Trojice, l. 1925. Tudi tukaj so farani po maši naredili jako izboren obed. Bilo je petja, govorov in daril na vse strani.

Lepo bi bilo povedati bolj na drobno vse, kar se je zgodilo tiste dneve. Iz fare sv. Štefana, Chicago, sta prišla Jože Fajfar in stari Kosmač. Novomašnik in Fajfar sta v Dražgošah "trgala hlače" v ljudski šoli. Kosmač je bil doma iz bližnjega trga, že-

je začel vabiti z nemške pesniške njive na slovensko ledino. Prav takrat je cvetel med Slovenci takozvani 'preporod', slovstveno in narodnostno gibanje, ki ga je vodil baron Žiga Zois. Cilj mu je bil, da bi 'Kranjci' prišli do zavesti, da so eno z vsemi drugimi Slovenci in z vso slovansko družino. Avstrija je poznala le "Kranjce" in "Štajerce" in "Korošce" in nekaj "Primorcev". Da so vsi ti Slovenci in povrh Slovani, tega ni rada slišala, to ni šlo v njene račune. "Preporod" pod Zoisovim vodstvom je drugače učil. Tisti, ki so se zbirali okoli tega moža in se skušali v slovenski besedi in knjigi, so se radi imenovali "slaviste". Študirali so ves slovanski svet in so utirali pot slovenski knjigi med narod. Najodličnejši "preporodovec", ki je dal svojemu narodu prvo podlago za njegovo poznejšo slovstveno bogastvo, je bil Valentin Vodnik.

Zupančič še je rad odzval vabilu svojega profesorja in se je pridružil "slavistom". Hitro je spoznal, da ga kliče mednje tudi notranji čut. Zagorelo mu je srce za slovenstvo in vesoljno slovanstvo, vendar mu nikoli ni do konca uspelo, da bi se otresel hlepenja po slavi nemškega pesnika. Če je danes ves vzplamtel za "slavistično" stvar, je jutri sedel in napisal pesem za nemški časopis . . .

Ko je Zupančič končal gimnazijo in filozofijo, je mislil postati duhovnik, vendar je samo dve leti vzdržal v semenišču. Potem je bil nekaj časa za domačega učitelja pri nekem nemškem grofu na dolenski Raki. V teh letih je imel le bolj rahle zveze s preporodovci, posebej z Vodnikom. Ko je pa dobil v Ljubljani profesorsko službo in postal Vodnikov stanovski tovariš, je bilo spet več upanja, da se bo z vsem srcem vrnil k slovenstvu. Morda bi se bil popolnoma vdal Vodnikovemu vplivu, če bi bil drugače bolj umirjen v sebi. Pa je imel še mnoge druge težave.

Očitala mu je vest, zakaj je bil semenišče zapustil. Ali ni bil tisti korak le mladostna lahkomišljenost? Tako dolgo je tehtal sem in tja, da se je odločil poprositi za zopetni sprejem. Pa ne tako kot prvič. Odšel je na Dunaj in hotel postati menih. Ali spet se je premislil in je obtičal v glavnem mestu cesarstva brez cilja in dela in zasluzka. Poučeval je za silo nekaj dijakov kot domači učitelj, nekaj mu je pošiljal bogati baron Zois, ker ga je skušal pridržati med svojimi slavisti. Končno je dobil mesto profesorja na gimnaziji v Celju, kjer smo ga srečali v naši povesti.

Čeprav je bil še mlad, je imel torej za seboj že precej pisano življenje, ko sta se s Prašnikarjem prvič osebno sešla. Toda tudi celjska služba mu ni prinesla jasnosti v dušo. Da ne bo več mislil na duhovniški stan, o tem si je bil zdaj na jasnem. Kaj naj bi bil njegov življenjski cilj na slovstvenem polju, to mu je bila še vedno uganka. Ali naj gre za Vodnikom do končnega združenja s "sla-

lezniki. Jože je na vse načine hotel, da prideva v Chicago. Ko se stric na vse zadnje uda, nisva vedela zakaj pravzaprav bi šla v Chicago.

Ko najdeva Kosmača in Fajfara v Chicagi, nas ta dva peljeta na 21st Place West k neki hiši. Jože pozvoni, in prikaže se nam v vratih pristna Radenjska mati, Mrs. Omrzel, Blaževa Micka. Joj, to je bilo presenečenje! Stric so jo enkrat, še doma, nekaj podučevali, in ona je za plačilo rešila Janeza, da ga niso race potonile v Rudenšci, ki je tekla mimo hiše. Ona, in špasov Janez, sta bila edina Rudenčana v USA. To je bilo prvič, da smo se srečali v Ameriki. Prišlo jih je še več v vas, ko smo se enkrat spoznali z Omrzlovimi in Hrastarjem, ki je takrat tam stanoval. Bicek-a iz Studena, blizu Selc, se spominjam, njegove žene, Mr. in Mrs. J. Skala, in drugih. Tisto poletje je bil v Chicagi svetovni Evharističen Kongres, in v tem času smo imeli še več časa z Omrzlovimi in znanci. Že predzadnji dan Kongresa se po maši pri sv. Štefanu podava s Fr. Venclom naprej na pot. Imam dnevnik potovanja; pa ni prostora, da bi vse malenkosti opisoval.

Vožnja po morju, na stari ladji SS Bremen, je bila jako lepa in mirna. Dan preje kot je bilo odmerjeno, smo dospeli v Cherbourg, Francija. Tam naju bi moral prof. g. Jakob Šolar čakati. Z družbo in znanci ladje smo se ustavili v Cherbourgu, misleč, da bo Jaka zjutraj že tam. Ker ga od nikoder ni bi-

visti", ali naj se popolnoma nemški besedi in pesmi preda? Bil je edini Slovenec med profesorji celjske gimnazije. Podpisoval se je Suppantchietch in celo Vodniku je večinoma nemška pisma pošiljal. Vendar je Vodnik še vedno upal in imel ž njim veliko potrpljenje. To je držalo Zupančiča, da v tistih letih ni dal končnega slovesa slovenstvu . . .

Tu pa tam se je v svoji razklanosti hipoma ogrel za domačo besedo in je samega Vodnika v pismih k pridnejšemu delu priganjal. Ko je Vodnik sestavljal slovenski besednjak, ki so mu takrat rekli 'besediše', se je mnogim zdel prepočasen. Tudi Zupančič ga je nekoč v pismu pokaral:

"Gospod! Kaj pa besediše dela? Kajne, zdaj sem Vam na noge stopil! Delajte, gospod Tinče, delajte pridno, da bote poprej želi, da bodo petice pod pavcam rožlale, sicer kaj bo? Bo nazadnje kdo drugi še besediše namesto Vas naredil. Tukaj je dosti ljudi, ki se na Vaše delo vesele, na Kranjskem ga pa vse potrebuje."

Vodnik mu je odpisal:

"Kaj se mi rugate? Kaj menite, da ne bo kdo drugi mojih štirideset sto besedi našel? Štirideset dni delam, pa se komaj eno mervo pozna. Ta reč ni ko bi pihnil. Vuner (vendar) letos bom dodelal."

Pa ni. Imel je preveč drugega dela. Bil je profesor, urednik, pratikar, preporodnik, slavist . . .

Tiste dni pred pustom 1816 je Zupančič mnogo mislil na Prašnikarja in Tončeta. Pa tudi sam nase je mnogo mislil.

Že samo srečanje s Prašnikarjem je vrglo vanj novo razklanost.

"Zakaj nisem jaz postal to kar je gospod provizor s Pomikve? Ali bi ne mogel biti tudi jaz dober duhovnik in vrl Slovenec? Da, če bi bil duhovnik postal, bi bil lahko tudi brez tesnobe v srcu slovenstvu v ponos. Duhovniku je najlaže, da zraste z narodom v eno . . ."

Pogledal je globoko sam vase. Iz skrivnega srčnega kotička mu je vstajala nevoščljivost na Prašnikarja. Skušal jo je pahniti daleč od sebe.

"Pa saj tega ni treba, da bi moral vsak za duhovnika iti v šole. Tudi v drugačnem poklicu lahko dušo zveličam. Kot katoličan tudi sedaj storim svojo dolžnost — vsaj po večem gotovo. K maši hodim, seveda! Molim tudi po malem vsak dan. Zapovedi držim, da mi ni treba posebnega očitati. K zakramentom zahajam bolj ko marsikdo drug . . ."

Tedaj se je spomnil farizeja in cestninarja v evangeliju, pa mu ni bilo prijetno.

"No, nisem mislil z bahaštvom proslavljati samega sebe. Pa se kar takole pojavijo misli. Le to sem hotel

lo, smo vsi skupaj šli naprej v Lisieux, počastit grob sv. Terezije, Male Cvetke, ki je na pol pota v Pariz.

G. Jaka je prispel v Cherbourg ne dolgo potem, ko smo odšli. Dobil je najin "register" v Hotelu, in vzel vlak naprej v Lisieux. Pa spet se nam je zmešalo. Vlak, katerega je on vzel, je bil tako napolnjen, da so v Lisieux novega spravili skupaj. Odpeljal se je naprej deset minut pred Jakovim prihodom.

Smešno je bilo, kako smo se lovili po Parizu za teden dni. Brat Jaka je celo policijo klical, da naju iščejo. Povsod sva pustila naslov, po hotelih, po znamenitih cerkvah, pri Amer. Express Co. On je povsod klical na telefon. Le pri Hotelu (Continental, mislim) poleg Pariškega kolodvora, nisva dala naslova. On je pa tam stanoval tiste dni.

Pariz sva zapustila na Bastilski dan, junija 14. Vlak je bil do zadnjega kotička nabasan, in vroče je bilo. Peljali smo se v Bordeaux, znano vinsko mesto, in od tam naprej v Lourdes. Bilo je že pozno, ko smo videli iz vlaka lučke, ki so migljale, tam čez reko, pri Lurški Materi Božji.

Lourdes je najlepši nabožni kraj v Evropi. Toliko vere in take vere človek ne najde povsod. Ljudje od vseh vetrov in narodov in jezikov; molitev vsepovsod. Zdi se človeku, da Marija zares ni daleč stran, da sliši vse, da tolaži kristjane, pomaga žalostnim in da je zdravje bolnikov.

Skoraj težko je bilo pri srcu dati slovo Marijinemu

reči pred samim seboj, da v duhovniški stan nisem poklican."

Obstal je pri tej ugotovitvi, pa naslednji hip ni več vedel, če resnično drži.

"Če nisi morda samo zapravil poklica . . . Čemu te pa včasih le vleče nazaj v bogoslovje?"

Otresel se je in zamahnil:

"To imaš zdaj vse za seboj. Prestar si že tudi in čedno službo imaš. To se pravi, malo zaslužiš, pa to se boboljšalo od leta do leta. Čas je, da se že enkrat uneseš in prideš do reda."

Zapeklo ga je, ko je pomislil, da tudi na zunaj ni bilo ž njim vse tako kot bi lahko bilo. Nerednost ga je vsepovsod spremljala in tudi gospodariti z dohodki ni znal. V dolgovich je tičal . . .

"Pa sem dal Prašnikarju besedo, da bom Tonča podpiral! To se pravi, hotel sem reči, da mu bom izprosil pri dobrih ljudeh . . ."

Zasukal je misel v smer svoje največje skušnjave:

"Ko bi se le že končno odločil, da pustim Vodnika in njegove slaviste, pa se z vso dušo na nemško pesništvo vržem. Tam mi je polje na široko odprto, tam je prostora za slavo in še za kako kronico v žep . . . Med Slovenci? Koliko je med njimi zavednih, da znajo ceniti svoje velike može? Slovenščina in navdušenost zanjo zahtevata žrtve premnogo, a drugega malo . . ."

Tako je presojal to reč tistikrat v Celju v sebi razklani 'slavist'. Ne sodimo preostro moža! Sto let pozneje je bilo, ko je Ivana Cankarja na Dunaju v hipu silnega razočaranja zgrabila skušnjava. In je vzel pero ter pisal Finžgarju tele besede:

"Boga mi, pisal bom nemško! Saj sem že izkusil — z radostjo so me pozdravili in mi plačali bogato! Zdaj razumem Dežmana! —"

Sto let pozneje je Ivan Cankar — v srdu! — te besede napisal. Skušnjava je bila, le hipna skušnjava, in Cankar jo je premagati znal. Zupančiču — sto let poprej, je bila skušnjava stokrat bolj nevarna . . .

Celjski profesor se je vrnil v mislih k Prašnikarju in Tončetu s Sloma. Spraševal si je vest radi takratnega navdušenja, ko se je pred njima delal večjega Slovenca kot je bil v dnu svojega srca . . .

"Tisti dan me je res začuda prijelo. Bil sem drug človek. Prašnikar je mož, ki ti na prvi pogled seže v globino srca. Še zavedal se nisem, kako me je s svojim Tončetom potegnil za sabo . . ."

kraju, kjer je enkrat govorila s priprosto sv. Bernardko. Ker je Marija nam vsem naša mati, smo se počutili kot doma.

Vendar, šla sva naprej proti Marseilles. Vroče in prašno je bilo. Povsod samo vinogradi. V Marseilles se spet lahko izkopljeva, kar nama je bilo potrebno kot premogarju, ki pride z dela. Drugi dan naju vzame vlak na prelepo vožnjo ob obali Sredozemskega morja, skozi Nice, na Ventimiglijo, kjer je italijansko-francoska meja.

Ne bom opisoval Milana, Florence, Genoe, Benetke in Padovo. Greva naprej v Trst, in od tam čez Gorico preko Rakeka v Ljubljano. Rakek je na meji Italije in Jugoslavije. Seveda so nam spet prebrskali vse kovčege. Vendar, čeprav je bila že tema, se je človek kar nekam doma počutil, ko je slišal prijazno, složno slovensko govorico uradnikov in železničarjev. Italijani niso bili nič preveč prijazni na vlaku. Vojaki so zmerom hodili s puško in bajonetom, po vagonih.

V Ljubljano prideva ponoči, skoraj ob dvanajstih. Fr. Vencel se je tako dobro počutil, da je še tako pozno mislil na šale. "Čak", je rekel, ko prideva v Hotel Union, "bom videl, če kdo tukaj zna kaj angleščine." Vprašal je torej zapisnikarja v angleščini: "Have you any rooms left for tonight?" Ta mu pa v čisti angleščini odgovori: "Yes, what kind of rooms do you wish?"

"No, je kimal stric: "Ko sem bil tukaj zadnjič, so le

Bilo ga je sram pred samim seboj. In je dalje pre-mišljaj:

“Oba sta morala dobiti mogočen vtis, da sem močan človek, ves utrjen v svojih nazorih. Prevaral sem ju — ne, saj ni res! Prevaral sem samega sebe in sem nehote varal tudi Prašnikarja in Tonča. V moči obeh sem za hip tudi lastno moč napačno videl. Zdaj sem spet sam pri sebi in čutim, kako sem razklan . . .”

In se je poleg onih dveh spomnil na Marka. Prišlo mu je, da bi se nasmehnil, pa mu je rdečica silila v lice.

“Kako sem Marku govoril o slovenstvu in slovenskih možeh! In Prašnikar je vse slišal in srkal vase! Morala sta seveda verjeti, da ni večjega rodoljuba od mene. In sem prevzel velik kos odgovornosti pred Markom in tudi pred Prašnikarjem . . . Bil je hip, ko se toplim čustvom predaš, pa na posledice misliš premalo. Kaj bi dejala moža, če bi vedela, da nisem s celim srcem za tisto, kar mi je jezik takrat razodeval? Niste zastoj profesor govorništvu, mi je tistikrat Prašnikar napravil poklon. Danes me boli ta poklon in iz njega čujem očitek: Blebetaš, da sam ne veš kaj . . .”

Stopil je po sobi in bil samemu sebi v največje napotje. Prepoznaval se je in se spet ni.

“Ne smem požreti besede in ne prelomiti obljube. Tonče mora dobiti, kar sem Marku obljubil. Naj zraste dečko v moža, ki bo odlika Slovincem! Naj se nikoli ne vgnezdi ta zli duh v njegovo srce — ta zli duh omahovanja med domačinstvom in tujstvom, ki mene razjeda. Morda me je prepozno pograbil Valentin Vodnik. Tisti čas sem že gledal v tisku nekaj sadov svoje nemške muze, pa se je bilo že zajedlo vame nesrečno hrepenenje po slavi nemškega pesnika. Obojemu pa služiti ne morem — slovenstvu in nemštvu obenem. Vodnik ne vodi pre-slabo, pa je mož preveč v delo zarit, da bi videl do dna v mojo razklanost. Morda se znajdem ob Prašnikarju in Tonču, pa še postanem resničen Slovenec . . .”

Obstal je pred polico s knjigami in iskal, kaj bi se našlo za Tonča.

“Fant naj se takoj v slovensko besedo vživi, preden ga čar nemštva v svoje mreže zaplete. Vodnikove pesmi pozna, v svoji lasti njegove knjige še nima. Podarim mu jo jaz. In kak svoj spis mu navržem. Pozneje mu še nadaljnjih knjig preskrbim.”

Našel je Vodnikove “Pesmi za poskušino” iz leta 1806. Prav deset let so bile stare takrat. Brskal je dalje in našel eno samo svoje slovensko delo v nevezani besedi, komaj leto dni staro. Bral je naslov: “Življenje svetiga Maksimiliana škofa in Marternka”. To delce je bil napisal Zupančič leta 1815, ko so slavili obletnico smrti starodavnega celjeskega škofa in slovesno prenesli njegove kosti v cerkev frančiškanov minoritov. V vseh svo-

nekateri profesorji znali angleško “špraho”. Vidim da boš kmalu lahko šel po cellem svetu z angleščino.”

Trdo zaspiva v svežem, nočnem zraku. Mesto je bilo tiho kot noč. Zjutraj se zgodaj zbudiva. Odpreva line, solnce je že vstajalo. Pa vse je bilo še tiho, le od časa do časa se sliši hoja kmečkih čevljev. Prihajali so na trg ženske in moški, s cajnami in koši, in veliko jih je šlo k zgodnji maši.

Najprvo greva maševat. V cerkev sv. Jakoba. Potem imava zajutrek v hotelu. Stric, spet ves nagajiv, naroči “bacon and eggs”. Navsezadnje pa ni bilo drugega kot kofe in žemlje s putrom. Kofe je bil še najboljši, odkar sva zapustila USA. Čudno se mi je zdelo, kako so ljudje brali časopise na tistih pripravah ki so bile tako podobne našemu “carpet breater-ju”. Z eno roko so držali časopis ves razpet, z drugo pa pili kavo.

Po zajutreku stric telefonira prof. Jaku v št. Vid, Zavid sv. Stanislava. Ta je precej prišel, s palco v roki. Strica bi bil natolkel, ker se nismo preje srečali. Mene je le bolj po strani gledal in obsojal. Veselje snidenja je obvladalo. Počitnice so bile še pred nami. Stric in Jaka začneta delati načrte za pot naprej. Spet se Fr. Vencel malo razkošati: “Taxi bomo vzeli domov,” pravi. Rudno je bilo kakšnih 60 milj daleč. Pove Jaku, naj dobi poštenega voznika. Po kratkem obotavljanju se Jaka uda, dobi voznika, in ta nam računa deset dolarjev, t. j.

jih celjskih letih ni 'slavist' Ivan Anton Zupančič obogatil slovenskega slovstva s kakim drugim spisom. Vse, kar je drugega pisal, je pisal po nemško . . .

Zdrznil se je. Res bo treba drugače začeti.

"Z Vodnikom sem kar vse zveze pretrgal in zdaj — kako naj od kraja poprimem? Če le ni vse zamujeno...?"

Potem je sklenil, da pojde za veliko noč na Ponikvo in da pogleda na Slom. Tam, če le kje, mora biti slovenstvo doma. Sicer pa s svojim obiskom samo obljubo izpolni, ki jo je bil Prašnikarju in Marku že dal.

Ob tej misli in ob sklepu, ki je iz misli nastal, se je pomiril in zaupno čakal prihoda velike noči.

(Dalje prihodnjič.)

poceni! Takrat je bil dolar po 48 do 49 dinarjev, če se ne motim.

Čez Trato pridemo v Škofjo Loko. Tam se ustavimo za južino, pod kostanjem razgovarjali smo se, da skoraj ni bilo mogoče vedeti o čem. Soteska, proti Selcem, naprej je jako ozka in hribi strmi. Kmalu so postajali vrhovi bolj znani; potem vasi, in cela okolica.

Ko dospemo v Selce, bilo je v soboto zvečer, nas zelo prijazno sprejme župnik Franc Šusteršič. Tam ostane mo za večerjo. Po večerji nas pa župnikov hlapec popelje s konjem do Češnjice. Od tam gremo, miljo in pol peš na Rudno. Pot je bila preslaba, da bi se vozili. Ubogi g. Ruda Potočnik, ki je preminul teden julija lanskega leta, je to dobro vedel, ko se je nekajkrat potolkel s kolesom na isti poti.

Kmalu pridemo na ovinek na poti, kjer se nam prikaže rodna hiša. Ista prijazna slika doma, katero smo na tem ovinku zadnjič videli pred petnajstimi leti.

Ne bom opisoval svoje občutke. Te vrstice so povest o

Fr. Vencel-nu. Očeta ni bilo več. Umrli so že l. 1918. Le brat Jaka jim je vezal preteklost z družino. Rok in Vencel sta zrastle v močne fante, še oba samca. Kakor je stric že preje povedal, vse je bilo isto kot včasih, le ljudje so bili spremenjeni. Iz otrok so zrastle možakarji in žene.

Še tisti večer gremo mi duhovni nazaj v Selce, da ne bi prespali prve maše. Stric Vencel je imel mašo že ob šestih. Ljudstva je bilo že vse polno v vasi. Od vseh strani in hribov so prišli. Brat Jaka je bil dijakon, in jaz subdijakon pri Vencelnovi maši. Jaka je imel pridigo.

Moja prva maša, ponovljena, je bila ob desetih. Sedaj je bil Jaka spet za dijakona in Vencel za subdijakona. Fr. Vencel je pridigal.

Pri deseti maši je bil 'ofer'. Tam je bila kolekta nekaj nenavadnega. Ljudje so prišli okrog oltarja in na oferni strani dali svoj dar. Nekateri so prinesli jajca ali puter, drugi denar, kakor je že bila navada. Ne vem, koliko se je nabralo; smo vse župniku pustili.

Tukaj, ko po celem svetu, je bil spet obed po maši. Ne pomnim imena gostilne, kjer smo se spravili skupaj v treh sobah. Imeli smo vsega dosti. Cela priprava naju je stala okrog \$40.00, za toliko ljudi. Tam se je bogataško lahko živelo takrat za dolar na dan.

Počitnice so mirno in hitro tekale naprej. Fr. Vencel so bili že bolj v letih, in precej težki. Niso več zmogli hrib v Dražgoše kakor preje. Zato smo večkrat šli po ravnem v Železnike maševat. Sam sem večkrat šel v Dražgoše, kamor sem nekoč zahajal vsak dan v šolo. G. Tone Fajfar je bil še tam kot župnik. Tudi ta čas se je Fr. Vencel držal le doma. Vedel je, da se z bratom ne bo več videl.

Zgodaj zjutraj 15. avgusta smo šli v Ljubljano, sedaj ne tako veseli, kot na poti domov. Žalostno je bilo gledati kako sta Fr. Vencel in brat Jaka kramljala, ko smo hodili po ulicah in tužno čakali na večerni vlak, da nas odpelje proti Trstu. Le Jaka, moj brat, se je skušal šaliti in smejati.

Ko sva se z Fr. Vencelnom peljala čez mejo Slovenije, se je on kar razjokal kot otrok. "Lepa moja domovina, nikdar te ne bom več videl," je vzkliknil. In tako je res bilo.

To pot greva čez Rim, kjer sva ostala pet dni. Potem na Monte Casino, in Napoli (Naples). Tam je že čakala ladja Patria, francoske linije. Postrežba na tej ladji ni bila nič dobra. Ustavili smo se v Palermo, Sicily; pri Gibraltaru

tarju, na Španski obali, in v Azores. Pot na morju je bila grda in je trajala trinajst dni.

Sijajno je bilo spet videti the Statue of Liberty, in mesto New York. Če bi upal dati svet izletnikom, bi rekel: "vzemi dolgo pot gredeč domov; nazaj pa najhitrejšo". Ko so počitnice pošle, je trdo delo, skrbi, in nevedna bodočnost pred teboj.

Ustavila sva se v Chicagi pri prijateljih, jim izročila pozdrave, slike, spomine. Kmalu potem sva bila v St. Bede's opatiji. Stric je bil doma. Jaz sem šel naprej v Duluth, prvič v življenju. Nisem vedel kako bo gori v mrzlem kraju, med tujci.

Stric so naprej podučevali stare predmete. Življenje je mirno teklo naprej. Le redko sva se sešla. Ko sem bil na univerzi v Washingtonu l. 1930 do 1933, sva se večkrat videla med počitnicami. In l. 1938 je imel stric tukaj dvatjedenski misijon pri fari sv. Elizabete. Še zadnje leto, okrog Labor Day, je bil na obisku pri meni. Še precej lepo ribo je ujel na Lake Superior, kjer so se enkrat naši misijonarji z škofom Baragom vozili.

Še tisto jesen sem bil pa obveščen od opata Lawrenca, da je Fr. Vencel zelo bolan in da ne bo dolgo med živimi. Pretresla me je vest, čeprav sem slutil, da ni vse v redu z njim. Obiskal sem ga preden je umrl. Bil je zadovoljen in pri zavesti do konca. Meni je rekel: "Keep up the spirit, John. Go home and take care of your parish." Kakor že omenjeno, je

zaspal v Bogu 29. okt. 1943.

Kakor vidimo iz napisanega, je bil Fr. Vencel priprostega značaja, globoko veren, in zvest svojim principom. Bil je "mož besede", pošten, zdrava slovenska, kmečka korenina. Kot duhoven, je vedno pametno upravljal svoja dela, in kjer le mogoče drugim pomagal. Hitro in pravilno je spoznal značaj drugih. Bil je strog, pa vendar razumljiv. Kot menih se je držal regulacij samostana nad vse drugo. Za nekaj let je bil nastavljen za subpriora. Še starejši, v višjih mestih, so večkrat njegova vprašali za nasvet. Ubogljiv je bil zmerom, pa se tudi ni bal povedati svoje mnenje, ali opatu, ali škofu.

Nad vse, kakor se vidi iz njegovih pisem, je ljubil naravo. Kadarkoli je dobil le nekaj časa zase, je bil v gozdu s puško, ali na vodi s trkom. Poznal je vse rstline, ptice, živali, daleč na okoli. "Ej, kako je narava lepa! Ja, to je zares Božje delo, po katerem ga spoznamo in po katerem se duša poživi," so vedno bile njegove besede.

Ko ni mogel biti v naravi, je pa doma delal z naravo kot gačar. Tega dela se je izprva vse sam naučil. Pozneje, ko se je seznanil z drugimi strokovnjaki, so mu ti veliko pomagali. Spravil je skupaj zares lep muzej naravne zgodovine. Za njegovo delo in zaslugo je bil izvoljen v državi Illinois za častnega člana Natural History and Game Preservation Society. Večkrat je bil klican za posvet in je imel svoja de-

la na razstavi pri različnih razstavah po državi.

Pri pogrebu, 3. nov. 1942, se je pokazalo koliko prijateljev je imel Fr. Vencel med duhovnimi lajiki. Kapela v St. Bede opatiji je bila do zadnjega napolnjena. Ljudstvo je prišlo od vseh krajev, iz LaSalle, Joliet, Chicago, Cleveland, Ladd in Cherry, in celo iz Pennsylvania.

Škof Schlarmann je imel kratek govor, prvi pogrebni govor v St. Bede's, ker ni navada pridigati v takem slučaju. Govor je bil čisto kratek, pa pomenljiv. "Ecce quomodo vivit justus!" (Glej kako pošten človek umre); in, "Ecce quomodo vivit justus!" (Glej kako pošten človek živi). Škof in Vencel sta bila dolgoletna prijatelja.

Škof Schlarmann je potem dal absolucijo in na to se je pričel sprevod na opatijsko pokopališče, tja, kjer je Vencel sam večkrat pomagal graditi in opravljati božjo njivo umrlih. Bil je lep jesenski dan. Križ se je lepo videl v dopoldanskem solncu. Svetil je živim in pričal vsem, da bo tudi mrtvim vstala luč večnega jutra. Naj počiva, blagopokojni, v miru!

Rev. J. Sholar.

CIGAN SI BIL, CIGAN ŠE BOŠ

(Cigani so — dolenska posebnost.)

KDAJ in zakaj so se cigani vprav na Dolenjsko priklatali, ne vemo. No, končno je prav vseeno, kdaj so se cigani spomnili, da bi bilo dobro udariti jo na Dolenjsko, in zakaj so si vprav njo izbrali za svojo obljubljeni deželo.

Na Dolenjskem imamo dve močnejši ciganski naselbini. Prva, najmočnejša, je v občini Šmihel-Stopiče, druga v Kanižarici pri Črnomlju. V šmihelski občini jih živi kakih dve sto, v Kanižarici nekaj nad sto. Čeprav razdalja med obema krajema ni tako velika in med njima tudi ni bistvenih razlik v gospodarskih in socialnih razmerah, se cigani obeh naselbin glede na način svojega življenja dokaj razlikujejo. O črnomeljskih ciganih bi namreč smeli reči, da so nekoliko bolj "civilizirani". Po veliki večini slišijo na ime Todorovič in bivajo sicer v slabih in za silo zbitih bajtah, pa vendar stalno na istem kraju in v isti koči. Šmihelski cigani so največ Brajdiči ali Hudoroviči. So bolj nomadski in še vedno taborijo pod zasilnimi šotori v stopiških gozdovih. V vseh drugih ozirih so si oboji podobni ko jajce jajcu in vsi skupaj živijo enako bedno življenje, ki ima za tisetga, ki ciganskega življenja od blizu ne pozna, dokaj zanimivih črt.

Že cigančkovo rojstvo je za civiliziranega človeka nekaj posebnega. Že takoj drugi dan po porodu nekje v samotni goščavi ga mati sama prinese h krstu in običajno že tukaj zagreši prvo laž. Izda se namreč za botro in ne za mater in kaj rada otroka vpiše pod napačnim rodbinskim imenom, da bi tako že v prvih dneh življenja cigana odmaknila od stroge evidence, ki jo nad vsemi živimi in mrtvimi zemljani vodi oblast, pred katero ima cigan neverjeten in že prirojen strah. Zaradi laži pri krstu nastanejo čestokrat velike težave, ker se zgodi, da se ciganovo ime v različnih dokumentih različno navaja, zaradi česar imajo oblasti

včasih težave, predno takega cigana pravilno identificirajo.

O mladem cigančku je znano da je silno odporen in trdoživ in da je sposoben že prve dni svojega življenja prenašati tudi najkrutejšo zimo, ki bi vsakega drugega otroka v najkrajšem času ugonobila. Tudi dolenjski ciganček je tak junak, ki mu nobena še tako trda vremenska nadloga ne more do živega. To trdožitost ohranijo cigani tja do svoje zrele življenjske dobe, pozneje pa, ko se začenjajo nagibati k starosti, je njihovega zdravja in njihove odpornosti kmalu konec in je zato o šmihelskih ciganih znano, da v velikem številu končajo v kandijski bolnišnici, kamor se zatečejo smrtno napadeni od jetike, ki je tudi med cigani najbolj razširjena bolezen.

O ciganih je znana najbolj pač njihova nestalnost in silno hrepenenje po svobodi in prosti naravi. Zato je pa tudi tako težko cigana navaditi na stalno delo, kar velja zlasti za naše dolenjske cigane, če jih primerjamo n. pr. z onimi v Prekmurju, ki so na svoji civilizacijski poti prišli že dokaj naprej. Prekmurski cigan namreč hodi v šolo in se nauči pisati in brati in je kot kočar stalno zaposlen kot marljiv poljski delavec. Dolenjski cigan tako daleč še ni prišel. Malega cigančka ni mogoče privaditi na stalno obiskovanje šole, starejšega pa ne na stalno delo. Od slučaja do slučaja se že še loti kakega priložnostnega dela, zlasti tolčenja kamna. Šola je za mladega cigančka prehud jarm, da bi ga mogel prenesti. O tem se je pred desetimi, petnajstimi leti prepričal tudi nekdanji šmihelski kaplan g. Pečnik, ki j za poizkus mladega cigančka spravil v šolo in ga skušal tam obdržati vsaj toliko časa, da bi se naučil pisati in brati, in ga vsaj nekoliko naučil v krščanskem nauku. Pa ni uspel. Zanimivo je to, da je med starejšimi cigani še dokaj šnje število takih, ki znajo pisati in čitati. Zlasti velja to za črnomeljske cigane, ki so jih nekdanj znali toliko pritiskati, da so nekaj časa hodili v šolo in si tam pridobili vsaj osnovnega znanja.

Za posvetno znanje ciganu torej ni mnogo mar. Kakor je pa z njegovim verskim življenjem in verskim poukom? Tudi ne

mного bolje. S cerkvijo pride cigan v stik prav za prav le ob svojem rojstvu in smrti. Verskega pouka nima nobenega in vse njegovo versko življenje se na zunaj pokaže le na veliki petek, ko prihaja redno, leto za letom, v cerkev "Boga kušnit". Veliki petek mu je toraj največji praznik, vsi drugi so mu deveta briga. Le ob smrti se cigan zopet spomni na duhovnika, ko ga pokliče k zadnji uri. Pa tudi tokrat ne prejme zakramentov, ker versko pač ni prav nič poučen, in je duhovnikova skrb ob ciganovi smrtni postelji pač le ta, da cigana pripravi do tega, da Boga prosi za odpusčenje.

Tudi ob svoji poroki se cigan cerkve in duhovnika ne spomni. Zakonsko zvezo sklene kar "pod brezo", kakor cigani sami pravijo. Pa tudi tak zakon je ciganu nekaj svetega in je zato med cigani le malo primerov "zakonske" nezvestobe. Če pa se kdaj tak primer zgodi, ga cigani ostro obsodijo. O ciganskem družinskem življenju je zato pač povsem zgrešeno, če kdaj kako zavrženo družinsko in zakonsko življenje nazovemo cigansko. V resnici je cigansko družinsko in "zakonsko" življenje boljše od marsikaterega civiliziranca, ki bi si v tem oziru mogel cigane jemati za zgled. Tudi o ciganski poštenosti so razširjeni napačni pojmi. Nikakor namreč ne drži, da bi ti ljudje bili notorični tatovi in so vse trditve o ciganskih nagnjenjih do tatvine močno pretirane. O dolenskih ciganih pravijo, da kradejo predvsem po gozdovih, kjer si v zimi brez ozira na škodo, ki jo povzročajo na drevju, vzamejo kuriva, da si nekoliko ogrejejo svoje bedno življenje pod šotori. Drugih tatvin pa jim v kaki večji meri ne očitajo. O moralni višini ciganov priča tudi dejstvo, da med njimi ni slučajev pobojev, umorov, posilstev in sličnih zločinov, ki jih cigani le redko zagrešijo.

Če je življenje v gozdu in v svobodi romantika, potem je to tudi edina romantika, ki jo lahko opazujemo pri dolenskih ciganih. Dolenski cigan prav nič ne hrepeni po razkošju, po izrednih dogodkih in pustolovskem življenju. Dovolj mu je, da svoja leta "odbije" v svobodi, pa če so ta še tako bridka in trda. Niso namreč znani slučajji, da bi se dolenski cigan ločil od svoje

družine in odšel iz svoje naselbine, da bi se sam kje drugje kot muzikant ali kaj sličnega skušal dokopati do lepšega življenja in se socialno in gmotno dvigniti nad svoje soplemenjake.

Oblasti so se hotele že nekajkrat odkrižati ciganov ali jim vsaj olajšati življenje na ta način, da bi jih stalno naselile in jih privadile na poljsko delo, kar se jim pa doslej še ni posrečilo. To bo vsekakor potrebno, če bodo hoteli rešiti cigansko vprašanje, ki ga more Dolenska šteti med svoje posebnosti. Šola in stalno poljsko delo! Okoli teh dveh faktorjev se bo vedno sukala rešitev ciganskega vprašanja. Zato delo za civiliziranje dolenskih ciganov nikakor ne bo lahko in bo zanj treba mnogo potrpežljivosti, mnogo trdne volje in pa krepke kontrole, brez katere cigana ni mogoče za trajno obdržati pri pridobitnem delu.

N. n.

V DELAVNICO SEM TVOJO ZRL ...

P. Hugo

V DELAVNICO sem tvojo zrl, sv. Jožef! In kar sem videl, kar sem slišal, je tako različno od onega, kar se opaža in čuje po toliko naših delavnicah. Tudi v tvoji vsestransko ubožni delavnici je pot zalival težgaško, slabo plačano delo, kot v toliko današnjih. Toda v njem sem, kljub vsemu ubožtvu, trdemu delu in njegovim pičlim sadovom, videl toliko tihe sreče. Videl sem jo, pravim, žarečo iz tvojih oči, odsevajočo iz tvojega potnega obraza, odmevajočo iz tvoje tople besede in občutene hvalnice.

Kako vse drugačni prizori se nudijo mojim očem in kako različni odmevi udarjajo na moja ušesa po toliko naših delavnicah. Srca delavcev so brodeči in kipeči vulkani. Gnev jim iskri iz oči, komaj kročena onemogla jeza jim sije iz obrazov. Ruda se jim ob mislih na socialna krivice krči v pest. Zobje jim sikajo kletev. Zagrenjena čustva jim prekipevajo v revolucionarno pesem. Da vsaj trenutno na vse te tuge in te-

gobe pozabijo, brundajo predse kako vese-
lo pivsko, ali zaljubljeno.

Sv. Jožef! Kakor tebi, tako se tudi meni ta delavska množica smili. Njeno gorje je pri takem duševnem razpoloženju še grenkejše, njeni težaški žulji še bolj skeleči. Prosim te, daj mi ključ do tiste skrivnostne sreče, ki si jo pri enakem, če ne slabšem položaju užival ti. Ponesti ga hočem v njihove delavnice in jim pokazati tista tajinstvena vrata, skozi kateri tudi oni lahko pridejo do te sreče. Vem, mnogi bodo ta ključ odklonili, že če jim bom povedal, da sem ga od tebe dobil. Preveč so zaslepljeni. Vem pa tudi, da jih ni malo, pri katerih je le skorja raskava, srca so pa dobra in še do-
vzetna za pameten svet . . .

Ključ bi rad do moje tihe sreče, kljub pomanjkanju vseh časnih predpogojev zanjo, da ga poneseš mojim delavskim tovarišem in še njim odpreš vrata do te sreče? Prav rad ti ga dam. Saj on, ki ga je meni dal, moj tesarski pomočnik, a obenem moj božji Učenik, ga ni dal samo zame, ampak za vse, posebno še za uboge trpine, katerim je v prvi vrsti prinesel svojo božjo blagovest. "Ubogim se evangelij oznanja", (Mt. 11, 5.) To je navedel kot dokaz za svoje mesijanstvo.

Poslušaj tedaj! Svoj čas je tudi mene tu in tam hotela objeti neka zagrenjenost, da si moram kot kraljevi potomec z lastnimi rokami služiti svoj pičli vsakdanji kruh. Le ob zavesti, da je tako volja Najvišjega, sem ohranil dušno ravnovesje. Ko je pa božji iSn, kot sin človekov, mene, navadnega težaškega delavca, izbral za svojega variha in krušnega očeta. Ko je sam postal moj pomočnik pri tem težaškem delu in je z menoj in mojo deviško zaročenko, prav tako obubožano, delil vso skromnost in pomanjkanje delavske družine, od tedaj sem ponosen na svoj delavski stan, nizko delo in skromno življenje. Niti na misel mi ne pride kraljevsko veličje in razkošje mojega pradede Davida.

A moj učenec in Učenik me je z besedo in zgledom naučil še nekaj drugega. To, da ni veliko na tem, kaj kdo dela, kaj imenitnega ali kaj vsakdanjega, v človeških očeh malo pomembnega. Delo je lupina,

Njegovo jedro, duša je namen in nagib. Najnižje težaško delo, storjeno z dobrim namenom, rojeno iz nadnarvne ljubezni, je v očeh božjih neizmerno dragocenejše, kot na zunaj sijajna dela, a brez te božje duše. Jaz sem se pri vsem svojem dejanju in nehanju držal njegovega naročila, ki ga je pozneje sv. Pavel vsem sporočil: "Ali torej jeste ali pijete, ali kaj delate, vse delajte v božjo slavo." (1. Kor 10, 31.) "In vse, kar delate, v besedi ali v dejanju, vse storite v imenu Gospoda Jezusa in po njem zahvaljujte Boga in Očeta." (Kol 3, 17.) V tem je vsa skrivnost moje proletarske sreče, kot bi danes dejali.

Kako enostaven ključ do proletarske sreče, kljub proletarski mizeriji! Da bi le vsi hoteli stegniti svojo žuljevo roko po njem. Kmalu bi začutili, kot da bi jim hladeč balzam kapljal na skeleče žulje. Tista grenka zavest, iz katere poganja ves njihov proletarski gnev, zavest, da so sužnji vampirskega kapitalizma, bi se prelila v sladko zavest: v prvi vrsti delam za Boga in za svojo dušo, ne za tiste beraške dinarje, ki mi jih kapitalist milostno plačuje. On daje stotinko tega, kar zanj naredim. Bog mi bo stotero plačal, kar bom zanj storil.

Kako velik razloček je med takim delavcem Jožefovega vzora in med onim Marksovega vzora. Ta, materijalist, je v resnici suženj kapitalista, naj se temu še tako protivi in prizadeva zdrobiti suženjske verige. Delavec po Jožefovem vzoru je svobodnejši kot kapitalist sam, kaj šele njegov socialističen delavec. Ta dva sta sužnja materije, oni je visoko dvignjen nad njo. Onadva se klanjata trinogu mamonu, on pravemu Bogu, ki je neustvarjena svoboda. Proti zaslužnjenju materiji za Boga ustvarjeno srce protestira, v vsem njega iščočo srce pa jubilirajo. Zato delavec Marksovega vzora, ne bo nikoli zadovoljen, magari da svojo pravdo s kapitalistom na čeli črti dobi. Delavec Jožefovega vzora je zadovoljen, če kapitalistu iztisne vsaj toliko, da more sebe in svoje pošteno preživljati in brez skrbi gledati v bodočnost.

Vsaj tebi, krščanski delavec ne bodi vzornik Marks, ampak sv. Jožef. On je bil vteleseno tisto lepo pravilo: Moli in delaj! Za-

to je v njegovi borni nazareški hišici, kljub vsemu siromaštvu, vladala večja zadovoljnost in sreča, kot v sodobnih jeruzalemskih palačah, pri vsem udobju in razkošju. Moli in delaj, bodi tudi tvoje življensko pravilo. Že zjutraj preden greš na delo, mu vdihni nadnaravno dušo dobrega namena. Ne ubijaj je čez dan s kletvijo, ali s kakimi drugimi strelicami duha teme, če ti tudi kot muhe brne okrog glave! Kajti to bi se reklo samega sebe ropati lepšega zasluzka, kot je tistih ubogih par dinarjev, ki ti jih delo vrže. Bogu posvečeno delo je samo molitev. In tako delo se ne rentira samo na onem svetu, čeprav tam preko vsega človeškega pojmovanja. Že tu se bogato obrestuje, kot tako lepo poje tista pesem:

Z Bogom začni vsko delo,
da bo dober tek imelo.
Z Bogom delo dokončaj,
imaš tu že sladki raj!

OČETU!

P. Hugo

Poglej otročička v zibki. Ali se ti ne zdi, kot bi bila nebesa angela položila vanjo? Rajski mir je razlit po njegovem obrazku, ker se še nobena skrb ni zajedla vanj. A vedi, da je ta obrazek lepo rdeče jabolko, ki ima črva v sebi. Ta črv je slabo nagnjenje, ostalina izvirnega greha. Zaenkrat še spi, a se bo kmalu začelo javljati. Pa še legijon zunanjih sovražnikov je na preži, da poda roko temu notranjemu sovražniku in da z združenimi močmi oskrunijo ta otroški raj, tebi, oče, pa zagrenijo veselje. Zato pozor, oče, trikrat pozor, sicer se utegne iz tega jagnjička koderčka, ki ga imač zdaj tako rad, razviti koštrun, ki se bo v tebe prvega zaletel, ko mu boš zastavil korak v nebrzdano svobodo. Začni z njegovo vzgojo, ko ima še tvoje koleno za konjička.

Tvoja dolžnost kot glava družine je predvsem, dom, v katerem si ti kralj in mati kraljica, tako urediti, da otrokova duša, ki je kakor občutljiva fotografska plošča, ne bo potom čutov, ki zgodaj začno zbirati

surov material za poznejše zavedno snovanje, ne bo ničesar neprimerne vsrkala. Te dolžnosti se očetje navadno premalo zavedajo, čeprav je prvi pogoj za dobro domačo vzgojo. Kadar mislijo, da je njihova čast kot gospodarja v hiši, ogrožena, se radi zavnajo in jo branijo, češ, kdo pa je gospodar pri hiši. Če je pa vzgojno ozračje doma okuženo in z njim otroška nedolžnost v nevarnosti, so pa često slepi, gluhi in mutasti, če morda celo sami igrajo vloge pohujšljivca. Taki očetje so morda dobri gospodarji, vsekako pa slabi poglavarji družine, katerih prva skrb bi morala biti dušni blagor otrok.

Zato, oče, glej, da bo najprej dom, ki je po naravi prvi in najodločilnejši vzgojitelj otrok, tak, kot ga ta nežna rast zahteva! Uči se od vrtnarja! Kako on gleda, da vsako seme pravočasno in v pravo zemljo vseje. Kako skrbi, da ima ne preveč, ne premalo sonca in moče. Kako pridno pleve in rahlja zemljo okrog mlade rasti, da je kak plevel ne prikrajša ali zaduši. Vse plemenitejša rast so otroci. Bog ti jih je izročil v varstvo in nego. On hoče, da jih tako vzgojiš, da bodo enkrat vredni biti presajeni na nebeške livade. Vse, kar bi oviralo ali ogrožalo njihovo rast v bogopodobnost, moraš skrbno odstranjati, vse pa, kar jo pospešuje, negovati. Kajti glede vsega tega bo Bog enkrat tebi kot glavi družine predložil glavni račun.

Te dolžnosti oziroma odgovornosti se gotovo ne zavedajo oni očetje, ki vpričo otrok robantijo, preklinjajo, se kregajo, razne priimke dajejo, pohujšljivo govore, pijani hodijo domov, ne hodijo v cerkev, ne skrbe za spolnjevanje božjih in cerkvenih zapovedi v družini. S temi sami sproti podirajo, kar so morda v otroških srcih z lepo poučno besedo sezidali. Da, še tisto poderejo, kar je sezidala dobra, pobožna mati. Saj vsi vemo, da se otroka hudič prej prime kot Bog. Oče, ne delaj vendar v otroku vtisa, kot da bi bila materina dolžnost ga naučiti moliti, tvoja pa ga navaditi kleti in piti, "da bo enkrat pošten Kranjec, kot se šika".

A kakor sam ne smeš igrati vloge pohujšljivca, tako ne smeš trpeti, da bi jo igrali

drugi v tvoji hiši. Imel odrpte oči in ušesa, kaj se govori in godi v domači hiši vpricho otrok. Morda imaš kakega pokvarjenega uslužbenca, ki je hudičev poslanik na tvojem družinskem dvoru. Če kaj takega odkriješ, v najkrajšem roku ga odslovi, naj bo drugače še tako poraben. Tvoje najlepše premoženje, otroke, ogroža. Morebiti je pa prevzel to vlogo kak starejši otrok. Taki otroci, ki se vračajo iz kasaren, tovarnen, ali sploh kakega dela izven doma, bodo rajši kake hudičeve kot kake božje odpustke nosili mlajšim bratcem in sestricam domov. Kadar hitro boš kaj takega odkril, z vso odločnostjo nastopi. Mlajše naprej pouči, ker navadno ne vedo, kaj izgovarjajo. Če to ne pomaga, jih pošteno z brezovim oljem namaži. Starejšim pa povej, naj si iščejo druge strehe, če mislijo biti Kajni, morilci svojih nedolžnih bratov Abelnov.

Ako je še čas, bi ti glede te nevarnosti še nekaj drugega svetoval, kar vzgojitelji zelo priporočajo. Glej, da boš prvega otrok dobro vzgojil. Ta ti bo najboljši pomočnik pri vzgoji sledečih. Kajti starejši bratci so mlajšim dnevno ogledalo. Oni so njihova prva, istotako dnevna družba. In to v dobi, ko je otrok, ki še nima lastne razzodnosti, kot mala opica, ki to dela, kar druge vidi, to govori, kar druge sliši. Če boš tedaj starejše dobro vzgojil, boš dal mlajšim lepo ogledalo in dobro domačo družbo. Ako ne, ti utegnejo starejši otroci sproti podirati, kar boš pri mlajših sezidal. Navadno pa je prvorojenec najbolj scrkljan in razvajan.

Na Holandskem, kjer vlada še vzorno družinsko življenje, gledajo na to, da so starejši otroci pomočniki pri vzgoji mlajših in jih k temu primerno tudi vzgajajo. Ne le da morajo starejši na mlajše paziti, da se jim kaj ne pripeti, kakor pri nas, ampak jih tudi vzgajajo. Tako je n. pr. navada, da starejša sestra mlajše spat spravlja in jih ona pokriža ter angelčku varuhu priporoči. Ta lepa navada je tudi s tega stališča važna, ker pri starejših otrocih budi čut odgovornosti za mlajše bratce in sestrice.

Morda je bila pa tista šestletna punčka Hollandka, ki je čuvala svojo mlajšo sestrico, a ko ji je nekaj nagajala, je vzdihnila: Oh, kakšen križ je z otroki! To je samozavest!

A otrok, preden se zave, nima samo sprejemljivih ušes, ampak še bolj zvedave oči. Pazi, oče, da ne bo v domači hiši sami kaj takega videl, kar bi mu skalilo nedolžno oko. Obžalovanja vredno je, da moderne družine, kakor hitro se imajo za nekoliko "boljše", začno izrivati svete podobe s sten skupne stanovanjske sobe, ki so tako značilne za pristno slovensko "hišo" in jih nadomeščati s svetnimi, često kar nedostojnimi. Celó za razpelom, ki je v naših še vernih kmečkih domovih sicer v kotu, a v častnem kotu, se mnogokje zastonj oziraš. Po natančnejšem ogledovanju ga boš morda našel v kakem prevžitkarskem kotu. Nemi, a vendar zelo zgovorni in uspešni vzgojitelji s tem izginjajo iz krščanskih domov. Glavno krivdo temu je pa treba pripisati družinskim poglavarjem. Ali zadene tudi tebe, oče?

Največja krivda premnogih očetov pa je v tem, da so versko vzgojo otrok materam prepustili, pa še to le kot nekako zasebno nalogo, s katero nima oče in ostala družina nikakega opravka. Skupne, družinske molitve taka družina več ne pozna, ne pred jedjo, ne po jedi, še manj pa večerni rožni venec. V cerkev oče sam ne hodi, niti k obvezni sv. maši ne, še manj h kakim neobveznim pobožnostim. Starejši sinovi ga v tem kaj radi posnemajo. Pri angelski mizi jih morda niti v velikonočnem času ni več videti. Postna postava je zanje premagano stališče. Kako naj bodo otroci s takimi domačimi zgledi dobri, verni? Mati jih sicer lepo uči, šola tudi. A najbližji zgledi vse drugače kažejo. In ti vlečejo, slabi bolj kot dobri. Vsaj fantki takih družin bodo po otročje sklepali: Ko bom jaz tako velik kot ata in bratje, mi tudi ne bo treba več v cerkev hoditi. E, ne bi hotel biti v koži takega družinskega poglavarja, ko bo polagal račun od svojega hiševanja! Bosta s Sodnikom preveč ropotala.

BOG PLAČAJ, DOBROTNIKI

Srečno novo leto vošči vsem svojim bralcem "Križem Kraljestva Križa". Daj Bog, da bi to leto prineslo to, kar si vsi najbolj želimo v današnjih časih in tudi upamo: konec vojne — vsaj deloma — in vsaj prve obrise novega miru, pravega Kristusovega miru!

Za List — M. Hutar \$1, Mrs. A. Susman \$1, M. Bulich \$1, U. Rovšek \$5, Mrs. A. Miklavčič 50c, M. Sivic \$1, J. Pintar 50c, S. Jenko \$1, A. Znidaršič \$1, M. Kocman \$1, Rev. Jager \$5, J. Ponikvar \$2.

Za Semenišče, Tabernakelj, Kruh Sv. Antona, študente in drugo — M. Cook \$2, N. N. \$2, F. Starman \$1, M. Bulich 50c, Mr. M. Sustarsič \$1, Mrs. A. Miklavčič \$1, F. Tomsha \$1, A. Jančar \$5, M. Kašič 50c, M. Lovko \$4, P. Zalec \$2, J. Verdnic 50c, C. Slemmer \$2.50, A. Hudales \$1, Mrs. M. Šimec \$2.50, M. Vrečko \$5, K. Lopič \$2.50, A. Pritekel \$5, J. Densa \$25, Mrs. Hočevar \$5, Mrs. A. Gubanc \$25, J. Ilier \$1.50, A. Oratch \$1.25, J. Mika \$15, W. Skebe \$10, M. Zakrajšek \$2.25, A. Lukežič \$1.25.

Za lučke — F. Snyder \$3, M. Canallas \$1, J. Pike 50c, M. Kobal 50c, J. Perhne 80c, F. Lupšina \$1, U. Pabich \$1, A. Miller \$1, A. Zigel \$1, J. Videc \$1, M. Verderbar

\$2.50, Mrs. M. Marinčič \$1, Mrs. F. Lesar 50c, Mrs. Vidmar 50c, Mrs. R. Markel \$1, Mr. M. Sustarsič \$1, Mrs. T. Kasič 75c, P. Čemazar \$1.50, J. Primožic 50c, R. Klemenčič \$1, F. Pančar \$1, T. Glatz 25c, J. Ponikvar \$1, M. Horvat 50c, J. Merhar \$1, F. Tomsich \$1, M. Modic \$1, M. Gasperic \$1, J. Meglen \$1.10, H. Dolinar \$2, M. Pavlesic \$1, M. Darovec \$1, J. Miheleč \$5, J. Kočian \$2.50, Mrs. Fugina \$1, G. Raly \$1, Mrs. Pogačnik 25c, Mrs. M. Oblak \$1, J. Trusnik 25c, Mrs. M. Šimec 75c, M. Šircelj \$1, K. Lopič \$2, L. Sustersich \$1, A. Fabian \$1, L. Hoge \$1, F. Papesch 50c, Mrs. Hočevar \$5, Mrs. Vidmar \$1, J. Gnidica 50c, J. Korosich \$1, M. Bencina 50c, M. Centa \$1, J. Snyder \$1, J. Ilier \$1, A. Oratch \$1, A. Traven 50c, J. Mika \$2, K. Brunecy \$1, M. Strukelj \$1, J. Pucelj \$1, W. Skebe \$1, I. Režek 30c, A. Unetich \$1, C. Bojc \$1, M. Korosich \$1, J. Zamn 50c, F. Jesenovic 50c, K. Tisovec \$2, M. Pavlesic 50c.

Za Apostolat — M. Levar \$10, F. Bohte \$20, M. Marinich \$20, M. Kocman \$10, C. Waršek \$2, F. Pajk 50c, G. Vukovich \$2, M. Dolinar \$10.

Za svete maše — J. Bohar A. Kompare \$1.25, J. Pike \$3, S. Kolar \$1, M. Kobal \$2, F. Zgajner \$1, G. Mikus \$2, J. Perhne \$2, J. Hočevar \$1, J. Kapovec \$2, B. Zelinski \$40, M. Tolar \$1, M. Meznařich \$1, F. Starman \$9, M. Cook \$5, Mrs. Zupan \$2, R. Banich \$1, J. Papež \$4, J. Pustovrh \$1, B. Hren \$2, Mrs. G. Stephan \$5, M. Sajovic \$6, Mrs. L. Kastigar \$3,

Mrs. F. Peterka \$35, U. Rovšek \$2, Mrs. R. Paul \$2, Mrs. M. Dolinar \$9, Mrs. M. Sraj Malover \$2, Mrs. A. Bezek \$2, Mrs. J. Menart \$1, Mrs. C. Stnich \$5, M. Gombach \$1, Mrs. Tursic \$1, Mrs. F. Jeran \$2, J. Hočevar \$10, Mrs. L. Jenič \$2, Mrs. F. Kožel \$1, Mrs. A. Malakar \$5, M. Tursich \$3, Mrs. I. Marolt \$1, Mrs. J. Logar \$8, Mrs. A. Lokanc \$5, J. Trdich \$2, J. Kerzner \$5, K. Kučič \$10, Mrs. Vidmar \$2, A. Zobec Sr. \$1, Mr. M. Sustarsič \$3, P. Čemazar \$2, J. Primožič \$1, F. Urbiha \$1, R. Klemenčič \$2, M. Sivic \$1, Mrs. F. Snyder \$1, Mrs. A. Malovasič \$1, J. Ponikvar \$12, J. Pavlesich \$1.75, M. Horvat \$2, F. Pernach \$2, J. Pintar \$2, J. Skerl \$2, M. Topret \$1, Mrs. Konchan \$5, Mrs. Jelenčič \$5, Mrs. Kurent \$1, F. Pajk \$5, H. Dolinar \$13, A. Pipan \$1, C. Gregorčič \$5, J. Šimec \$3, J. Hočevar \$2, M. Pavlesic \$4, M. Darovec \$1, M. J. Sušel \$2, N. Kekich \$1, F. Jarc \$1, M. Pogačnik \$3, Mrs. Vončina \$2, Miss S. Blatnik \$2, R. Kukman \$3, J. Verdnic \$3, I. Režek \$1, M. Kavčič \$2, A. Znidarsič \$2, Mrs. J. Plemel \$1, Mrs. E. Kerzich \$1.50, J. Zerus \$1, Mrs. Z. Zekas \$1, F. Holst \$1, A. Pritekel \$7, G. Raly \$6, Mrs. Pogačnik \$1, Mrs. Kopač \$1.25, Mrs. M. Oblak \$1, Mrs. A. Petras \$1, Mrs. M. Šimec \$7, M. Vrečko \$5, A. Plemel \$1, L. Baznik \$3, K. Lopič \$2, F. Drobnič \$10, L. Sustersich \$1, F. Petrovčič \$2, J. Densa \$3, M. Zajc \$2.50, P. J. Laurich \$1, G. Yelentz \$1, M. Bencina

\$2, M. Centa \$4, J. Snyder \$1, F. Zakrajšek \$5, M. Koman \$2, A. Bogolin \$1, C. Križe \$5, Mrs. Sisich \$2, Mrs. Ivec \$2, Mrs. Govednik \$4, Mrs. Judnich \$2, M. Kastelic \$1, J. Kočjan \$2, M. Jevnikar \$10, A. Traven \$1, J. Hočevar \$1, B. Sedmak \$1, J. Mika \$3, K. Brunecy \$5, M. Strukelj \$1, J. Pucelj \$1, J. Hočevar \$2, A. J. Brozovič \$2, A. Unetich \$1, J. Laurich \$3, E. Pakiž \$2, G. Zaman \$1, F. Jesenovic \$1, A. Kožel \$2, M. Furar \$2, M. Pavlesič \$1.50, M. Veselec \$1, T. Glatz \$2, C. Remec \$10, F. Jerina \$5, Mrs. Lindic Sr. \$40, B. Gregory \$2, B. Limruna \$3, M. Laurich \$1, J. Grdina \$2, M. Laurich \$1, F. Zeleznik \$3.

Za Baragovo Zvezo — M. Mikus \$5, Mrs. M. Novak \$1, F. Kompore 25c, Mrs. J. Logar \$1.

Za Semenišče — T. Glatz \$3, C. Remec \$5, Klub Kastrola \$5.

Za Baragov Spomenik — F. Melavc \$1.

Za Misijonarje — Mrs. J. Logar \$1.

Sledeči so darovali za pete sv. maše meseca novembra za duše v vicah:

J. Stimitz 25c, F. Slapnik

\$3, M. Verderbar \$5, Mrs. G. Stephan \$5, Mrs. J. Mihelelich \$1, M. Habich \$5, Mrs. J. Pantzar \$2, Mrs. J. Polz \$5, H. Laurich \$1, F. Gerchar \$1, L. Cimperman \$1, M. Krajc \$1, A. J. Germ \$1, Mrs. A. Madrich \$1.

Sporočili so nam prijatelji, da so umrli sledeči naročniki:

Carl Drobnic, Waukegan.
Alex Bernik, Sartell, Minnesota.

Zahvaljujejo se za pridobljene milosti sledeči:

Mrs. A. Miklavcich,
M. Sivic,
U. Rovšek.

Sledeči so darovali za pete sv. maše meseca novembra za duše v vicah:

Xeller \$1, M. Bresar \$1, M. Paulič \$5, A. Veselič \$3, J. Lahajner \$1, M. Wolsic \$2, F. Peterich \$2, M. Žagar \$1, M. Matkovich \$1, G. Hozian \$2, J. Kmett \$1, B. Bozner \$1, M. Koporc \$2, A. Kozjek \$1, J. Kochevar Sr. \$1, M. Hoge \$1, A. Hochevar \$2, M. Zelle \$2, P. Vesel \$1, M. Slak \$1, T. Stariha \$1, H. Zalar \$1, J. O'Korn \$1, R. Pozlep \$1, J. Barbis \$5, M. Strančar \$1, S. Misič \$3, N. N. \$2, F. Zupec \$1.50, Mrs. Jeruš \$1, Mrs. J. Selan \$3, M. Česar \$1, M. Lepoglavšek \$4, A. Plemel \$1, J. Stariha \$1, Mrs. M. Koshmerl \$5, Mrs. M. Stimat \$1, F. Drassler \$1, Mrs. J.

Polz \$1, Mrs. F. Tratnik \$1, H. Robich \$1, J. Ray \$3, F. Pirman \$3, R. Habijan \$5, J. Bahorich \$5, F. Pirc \$5, F. Russ \$1, M. Rakun \$1, M. Kerzich \$1, Mr. J. Russ & Fam. \$1, Mr. Mrs. M. Jerman \$1, H. Briski \$2, I. Režek \$1, A. Labernik \$1, J. Puhek & J. Vidmar \$2, J. Beljan \$1, L. Berce \$1, F. Widmar \$5, Mr. J. Toplak \$2, Mrs. E. Berbeck \$1, Mrs. A. Petrič \$3, Mrs. J. Tomažin \$1, Mrs. M. Tegelj \$2, Mrs. M. Dragman \$1, Mrs. L. Kobal \$1, J. Dobrave \$3, J. Atzenbeck \$2, M. Težak \$1, G. Matelich \$2, A. Anžur \$2, F. Gerchman \$3, J. Furlan \$1, C. Smolich \$2, M. Starina \$2, M. Strell \$1, J. Lustig \$2, M. Berdnich \$1, F. Omers \$1, A. Nemeč \$2.50, Fraus Fam. \$2, A. Kuhar \$5, A. Komlanc \$2, M. Golobič \$2, M. Katigar \$1, T. Zdešar \$5, R. Lovše \$2, J. Sernel \$2, P. Remc \$2, M. Klun \$2, K. Govednik \$1, L. Zupančič \$1.50, T. Mozič \$2, T. Derchar \$1, A. Plut \$2, U. Maruke \$2, M. Zallar \$3, A. Jaklich \$3, M. Golobich \$3, P. Bekina \$2, M. Mihelčič \$1, A. Ribič \$2, J. Stimetz \$1, J. Per \$2, F. Schneller \$1, M. Lesjak \$2, F. Starman \$2, F. Zivetz \$2, L. Martinčich \$4, J. Marley \$1, J. Gerbeck \$2, M. Flajnik \$10, M. Krancec \$3, L. Verbeck \$1.50, M. Mohorko \$1, R. Lužar \$1, A. Tomažin \$2, F. Kokel \$1, F. Oblak \$1, J. Troja \$2, G. Tomsic \$2, J. Archull \$1, F. Majerle \$2, A. Nemanic \$2, A. Lopert \$1, I. Zužek \$3, J. Čukjati \$1, M. Haffner \$1, J. Vessel \$5, Mrs. J. Okolish \$1, F. Peterka \$2, A. Shega \$2, F. Habjan \$1, Mrs. F. Pančar \$2, Mrs. J. Starc \$5, Mrs. F. Oražem \$1, J. Košmerl 50c, I. Rezek 25c, M. Ostanek \$1.50.

NAROČNIKOM V CLEVELANDU IN CELI DRŽAVI OHIO.

Brat Antonin se priporoča Vaši naklonjenosti in kliče:

Na svidenje kmalu po novem letu.